

SEANCES DU MERCREDI 5 DECEMBRE 1984
VERGADERINGEN VAN WOENSDAG 5 DECEMBER 1984ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DU MATIN
OCHTENDVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 500.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi de redressement contenant des dispositions sociales (examen des rapports de commission).

Discussion du rapport de la commission de la Santé publique et de l'Environnement:

Discussion et vote de l'article 21, p. 500.

Discussion du rapport de la commission de l'Intérieur. — *Orateurs*: MM. Van houtte, rapporteur, Paque, Geldolf, Luyten, de Clippele, Grosjean, M. Waltniel, secrétaire d'Etat à la Fonction publique, adjoint au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, p. 501.

Discussion et vote d'articles:

A l'article 173: *Orateurs*: M. Geldolf, M. Waltniel, secrétaire d'Etat à la Fonction publique, adjoint au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, MM. Van Roye, Luyten, p. 510.Discussion du rapport de la commission des Finances. — *Orateur*: M. Lagae, rapporteur, p. 512.

Discussion et vote de l'article 167, p. 512.

Discussion du rapport de la commission de l'Economie. — *Orateurs*: MM. Deprez, rapporteur, de Wasseige, p. 513.

Discussion et vote des articles 171 et 172, p. 513.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1984-1985
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 500.

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van herstellwet houdende sociale bepalingen (onderzoek van de commissieverslagen).

Bespreking van het verslag namens de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu:

Beraadslaging en stemming over artikel 21, blz. 500.

Bespreking van het verslag namens de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden). — *Sprekers*: de heren Van houtte, rapporteur, Paque, Geldolf, Luyten, de Clippele, Grosjean, de heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, blz. 501.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Bij artikel 173: *Sprekers*: de heer Geldolf, de heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, de heren Van Roye, Luyten, blz. 510.Bespreking van het verslag namens de commissie voor de Financien. — *Spreker*: de heer Lagae, rapporteur, blz. 512.

Beraadslaging en stemming over artikel 167, blz. 512.

Bespreking van het verslag namens de commissie voor de Economische Aangelegenheden. — *Sprekers*: de heren Deprez, rapporteur, de Wasseige, blz. 513.

Beraadslaging en stemming over de artikelen 171 en 172, blz. 513.

Discussion du rapport de la commission de l'Infrastructure. —
Orateurs: M. Seeuws, M. De Croo, ministre des Communica-
tions et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 514.

Discussion et vote des articles 168, 169, 170, p. 516.

Bespreking van het verslag namens de commissie voor de Infra-
structuur. — *Sprekers*: de heer Seeuws, de heer De Croo,
minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Tele-
fonie, blz. 514.

Beraadslaging en stemming over de artikelen 168, 169, 170,
blz. 516.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. De Seranno, secrétaire, prend place au bureau.

De heer De Seranno, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 05 m.

De vergadering wordt geopend te 10 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

M. Op 't Eynde, pour des obligations familiales; Mme Staels-Dompas
et MM. Noerens, en mission à l'étranger; Marmenout, pour raison de
santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce matin.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Op 't Eynde, wegens
familieaangelegenheden; mevrouw Staels-Dompas en de heren Noerens,
met opdracht in het buitenland; Marmenout, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

PROJET DE LOI DE REDRESSEMENT CONTENANT DES DISPO-
SITIONS SOCIALES

Examen des rapports de commission

Discussion des articles y traités

Vote d'articles

ONTWERP VAN HERSTELWET HOUDENDE SOCIALE BEPA-
LINGEN

Onderzoek van de commissieverslagen

*Bespreking van de artikelen
waarop de verslagen betrekking hebben*

Stemming over artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen des différents rapports
de la commission relatifs au projet de loi de redressement contenant des
dispositions sociales.

Wij vatten het onderzoek aan van de verschillende commissieverslagen
die betrekking hebben op het ontwerp van herstelwet houdende sociale
bepalingen.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois
membres, ont été présentés à différents articles.

Ik deel u mee dat een reeks amendementen, ondertekend door minder
dan drie leden, zijn ingediend op verschillende artikelen.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Mag ik aannemen dat deze amendementen gesteund worden? (*Talrijke
leden staan op.*)

Aangezien deze amendementen reglementair gesteund worden, maken
ze deel uit van de bespreking.

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la
discussion.

Zoals gisteren aangekondigd, zullen wij eerst het verslag bespreken
dat door de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu werd
uitgebracht. Het betreft artikel 21 dat oorspronkelijk artikel 15 was.

Comme convenu, nous examinons en premier lieu le rapport fait au
nom de la commission de la Santé publique et de l'Environnement. Il
s'agit de l'article 21, initialement numéroté 15.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

M. Sondag se réfère à son rapport.

Personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close
et nous passons à l'examen de l'article 21 du projet de loi.

Vraagt niemand het woord in de beraadslaging? Zo neen, dan verklaar
ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van artikel 21
van het ontwerp van wet.

Dit artikel luidt:

Art. 21. § 1. Artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 143 van 30
december 1982 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan de laborato-
ria moeten voldoen voor de tegemoetkoming van de ziekteverzekering
voor verstrekkingen van klinische biologie, gewijzigd bij het koninklijk
besluit nr. 204 van 29 augustus 1983 en het koninklijk besluit nr. 276
van 10 februari 1984, wordt aangevuld als volgt:

« 8° Hetzij door een rechtspersoon van privaatrecht zonder winstoog-
merk die uitsluitend een activiteit organiseert van medische verzorging
waarvoor het laboratorium functioneert en op voorwaarde dat dit labo-
ratorium bestond op 26 februari 1980. »

§ 2. Artikel 11 van hetzelfde besluit wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 11. De Koning bepaalt bij in Ministerraad overlegd besluit de datum waarop uiterlijk aan het bepaalde van artikel 3 van dit besluit moet zijn voldaan. »

Art. 21. § 1er. L'article 3 de l'arrêté royal n° 143 du 30 décembre 1982 fixant les conditions auxquelles les laboratoires doivent répondre en vue de l'intervention de l'assurance-maladie pour les prestations de biologie clinique, modifié par l'arrêté royal n° 204 du 29 août 1983 et l'arrêté royal n° 276 du 10 février 1984, est complété comme suit:

« 8° Soit par une personne morale de droit privé à caractère non lucratif qui organise exclusivement une activité de soins médicaux pour laquelle le laboratoire fonctionne et à condition que ce laboratoire existait le 26 février 1980. »

§ 2. L'article 11 du même arrêté est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 11. Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres la date limite à laquelle il doit être satisfait aux dispositions de l'article 3 du présent arrêté. »

Ik breng dit artikel in stemming.

Je mets cet article aux voix.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij vatten nu de bespreking aan van het verslag uitgebracht door de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden. Het betreft de artikelen 162, 163 en 164 die oorspronkelijk de artikelen 149, 150 en 151 waren.

Nous examinons maintenant le rapport fait au nom de la commission de l'Intérieur. Il s'agit des articles 162, 163 et 164, initialement numérotés 149, 150 et 151.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Van houte, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het gedeelte van de zogenaamde sociale herstelwet dat door de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden werd besproken, behelst de volgende drie hoofdstukken:

Ten eerste, de vakbondspremie: het betreft hier de oorspronkelijke artikelen 149, 150 en 151 die ingevolge een nieuwe nummering door de commissie, de artikelen 162, 163 en 164 geworden zijn.

Ten tweede, de militievergoeding, voorheen artikel 153, thans artikel 165.

Ten derde, de cumulatie van openbare mandaten, oorspronkelijk opgenomen in artikel 160 dat nu artikel 173 geworden is.

Wat de bij wet van 1 september 1980 ingestelde vakbondspremie voor sommige personeelsleden van de overheidssector betreft, voorzien de oorspronkelijke artikelen 149, 150 en 151 in maatregelen die vooral technisch van aard zijn en de mogelijkheid beogen om deze vakbondspremie verder in de toekomst te kunnen uitbetalen.

Wat de datum van inwerkingtreding betreft, werd vooral opgemerkt dat de overgangperiode die door artikel 150 wordt verlengd, een einde nam op 31 december 1982. Vandaar dat in de gegeven omstandigheden als feitelijke inwerkingtreding van de bepalingen betreffende de vakbondspremie 1 januari 1983 moet worden beschouwd.

De vrees dat door voornoemde artikelen de syndicale vrijheid zou worden beknót, werd tegengesproken door de verwijzing naar de laatste paragraaf van artikel 150 waarbij de mogelijkheid wordt geschapen, voor iedere vakbond die aan de gestelde eisen voldoet, om deze premie te kunnen ontvangen voor zijn leden, vanaf het referentiejaar dat volgt op het burgerlijk jaar waarin de representativiteit werd vastgesteld.

Tenslotte werd, na de discussie rond de waarborg waarbij een zelfde persoon slechts één vakbondspremie kan optrekken en de toelichting namens de zogenaamde « partiële telling », het enige ingediende amendement ingetrokken.

De artikelen 149, 150 en 151 werden aangenomen met 10 stemmen tegen 7.

Wat het hoofdstuk betreffende de militievergoedingen betreft, zij aangestipt dat de herstelwet van 31 juli 1984 in verschillende categorieën van jongens en meisjes voorziet, die op vrijwillige basis hetzij een militaire, hetzij een burgerdienst zullen presteren. Zo aan de behoeften van het contingent voldaan wordt, kunnen zij voor taken van algemeen belang of bij de civiele bescherming worden aangewezen.

Anderzijds, bepaalt voornoemde wet dat aan rijkswachters en beroepsvrijwilligers een stageperiode kan worden opgelegd tijdens de eerste maanden na hun aanwerving.

De billijkheid wil nu dat de familie van de hoger bedoelde jongens en meisjes een militievergoeding zou krijgen op dezelfde basis als de militairen, voor zover er een soldij wordt ontvangen.

Tijdens de bespreking in de commissie kon noch op de vraag hoeveel Belgische burgers reeds gemachtigd werden om vrijwillig een werkelijke diensttermijn te volbrengen, noch op de vraag hoeveel personen vrijwillig dienst hebben genomen bij de Civiele Bescherming, worden geantwoord omdat de desbetreffende uitvoeringsbesluiten nog niet verschenen zijn.

Tenslotte werd erop gewezen dat voorliggende bepalingen niets wijzigingen aan het statuut van de gewetensbezwaarden, noch op geen enkele wijze dit statuut aanpassen.

Bij de artikelen 152 en 153 werd geen enkel amendement voorgesteld, deze artikelen werden aangenomen met 10 stemmen tegen 7.

Wat de cumulatie van openbare mandaten betreft, concretiseert artikel 160 van dit ontwerp van herstelwet de in het meerjarig herstelplan van maart 1984 vervatte beslissing dat het aantal mandaten die door een zelfde persoon uitgeoefend mogen worden tot twee beperkt zou zijn.

Het toepassingsgebied is dus zeer ruim, vermits het geheel van de gepersonaliseerde besturen wordt omvat, de openbare inrichtingen en de publiekrechtelijke verenigingen die onder de voogdij of het toezicht staan van de nationale overheid.

Artikel 160 van voorliggende wet beperkt de cumulatie van de openbare mandaten, ten einde enerzijds, een grotere beschikbaarheid te stimuleren van hen die er titularis van zijn, wat een noodzakelijke voorwaarde is voor de doeltreffende uitoefening ervan. Anderzijds, wil men komen tot een betere verdeling van verantwoordelijkheden en invloeden.

Vanzelfsprekend zullen de uitvoeringsmodaliteiten moeten rekening houden met de grote diversiteit van de betrokken mandaten en de aard ervan, die sterk kan verschillen inzake de verantwoordelijkheid en het werk dat hij met zich brengt.

Uitzonderingen op deze regel zouden de mandaten kunnen zijn die kosteloos worden uitgeoefend.

Wat het opstellen van de lijst van de cumulatie van openbare mandaten betreft, werd noodzakelijkerwijze verwezen naar een regeling bij uitvoeringsbesluiten. Tevens werd door de minister verduidelijkt dat het onmogelijk is de uitvoeringsmodaliteiten in de wet op te nemen. Een amendement dat een dergelijke inlassing voorstelde, werd verworpen.

Een ander amendement, dat de gelijkvormigheid van de cumulatiebeperking voorstelde, werd eveneens verworpen op de vraag van de minister wegens de technische onmogelijkheid om dit uit te voeren voor de hele bevolking.

Tevens werd door de minister geantwoord op de vraag van verschillende leden of volgende mandaten door paragraaf 1 van artikel 160 bedoeld werden: deze in de kerkfabrieken, sociale-woningbouwmaatschappijen, gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, gewestelijke economische raden, intercommunales voor energievoorziening en OCMW.

Wegens het gedetailleerd antwoord op deze vragen, zij het mij toegelaten naar het verslag te verwijzen.

Belangrijk is tenslotte dat, om te vermijden dat de beperking tot twee mandaten niet zou slaan op elke in paragraaf 1 van artikel 160 vermelde categorie, wat het aantal mogelijke mandaten op acht zou brengen, doch op de totaliteit van de onderscheiden categorieën, een regeringsamendement, op suggestie van een lid, werd aangenomen met 12 stemmen bij 6 onthoudingen.

Het aldus geamendeerd artikel 160, waarvoor ik ter verduidelijking van de toevoeging naar het verslag verwijs, werd aangenomen met 12 stemmen tegen 6. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Paque.

M. Paque. — Monsieur le Président, en fait, dans ce fourre-tout qu'est...

M. Geldolf. — Le ministre n'est pas présent, monsieur Paque.

M. Paque. — Mais son représentant, M. Waltniel, est parmi nous. C'est un secrétaire d'Etat compétent; il l'a démontré en commission.

M. Geldolf. — En attendant qu'il devienne ministre des Finances?

M. Paque. — D'ailleurs, monsieur le Président, ne sommes-nous pas tous compétents dans cette assemblée? (*Sourires.*)

M. le Président. — Vous êtes en tout cas très compétent, monsieur Paque.

M. Paque. — Je souhaite que ces paroles soient actées, car elles sont rares. (*Sourires.*) Il vaut mieux commencer la journée avec le sourire que dans la tristesse, d'autant plus que votre loi de redressement, monsieur le ministre, n'engendre pas la bonne humeur, vous vous en doutez bien.

Nous avons donc analysé en commission de l'Intérieur huit ou neuf articles, ce qui est très peu par rapport à l'ensemble de la loi de redressement et de son contenu social.

Il n'empêche que les trois chapitres relatifs à la prime syndicale, à l'indemnité de milice et au cumul des mandats publics, ont suscité de notre part quelques réflexions qui nous amèneront à voter contre votre projet, monsieur le ministre.

Tout d'abord, en ce qui concerne la prime syndicale, nous vous avons posé, en commission, la question de savoir si vous alliez créer une discrimination entre l'enseignement officiel et l'enseignement libre subventionné. Votre réponse et l'annexe au rapport nous laissent sur notre faim. Nous continuons de craindre que cette discrimination subsistera.

Lorsque nous avons discuté de la modification de la représentation syndicale, nous nous sommes prononcés contre la disposition envisagée, parce que nous estimons que la représentation des différents syndicats n'était nullement proportionnelle à leur ampleur; j'insiste sur leur « ampleur » et non sur leur « valeur ».

En ce qui concerne l'indemnité de milice nous avons fait quelques remarques et émis certaines objections. Toutefois, dans l'ensemble, nous pourrions marquer notre accord.

Par contre, c'est un *njet* catégorique au sujet du cumul des mandats publics.

Le ministre de l'Intérieur, en commission, a répondu d'une manière étonnante à une de nos objections qui nous paraît être la plus importante, celle relative à la restriction des compétences des régions et des communautés. En effet, le ministre a déclaré que le gouvernement national ne pouvait intervenir dans les matières relevant des compétences régionales et communautaires mais, ajoute-t-il, il tiendra compte, sur le plan national, des mandats publics qui seront attribués via la région et la communauté.

Il s'agit d'une menace et d'un chantage. C'est vraiment aller à l'encontre de la loi d'août 1980 qui a créé les régions et fixé leurs compétences ainsi que celles des communautés. Cela, nous ne pouvons l'admettre.

Je tiens encore à remercier le rapporteur de nous avoir produit un rapport qui reflète fidèlement la discussion que nous avons eue en commission et qui fut, à certains moments, très âpre. Je remercie également le secrétaire d'Etat de sa présence et de la bonne volonté qu'il a manifestée pour répondre aux différentes questions qui lui ont été posées.

Je ne puis toutefois accepter ses arguments parce qu'ils ne répondent pas à la volonté de régionalisation et de communautarisation exprimée par tous au mois d'août 1980. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geldolf.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens in de eerste plaats collega Van houte geluk met zijn zeer degelijk verslag in een moeilijke materie.

Ik herhaal wat ik daarnet in een interruptie al heb opgemerkt, namelijk dat ik betreurt dat de bevoegde minister niet aanwezig is. Ik twijfel er niet aan dat de staatssecretaris hier alles goed zal volgen, maar ik verwittig hem dat wij een reeks zeer precieze vragen zullen herhalen, dat de minister heel de discussie heeft bijgewoond in de commissie, de staatssecretaris niet, en dat ik ook zeer precieze antwoorden verwacht.

Wanneer die antwoorden hier niet worden gegeven, zullen wij er blijven op terugkomen. Er zijn trouwens ingevolge recente evenementen een paar bijkomende vragen die wij niet hebben gesteld in de commissie, maar waarop wij ook een duidelijk antwoord verwachten.

In verband met de vakbondspremie werd op een bepaald ogenblik een amendement ingediend; het werd ingetrokken en wij komen daarop niet terug. Ik wens alleen met betrekking tot de militievergoeding een passus te citeren uit het verslag van de heer Van houte: «Op de vraag van een lid of het de bedoeling van de minister is het statuut van de gewetensbezwaarden te wijzigen, legt de minister er de nadruk op dat de artikelen 152 en 153 op geen enkele wijze het statuut van de gewetensbezwaarden aanpassen of wijzigen en dat hij over de bedoelingen geen uitspraak wenst te doen.» Of wij daaruit mogen concluderen dat het wel zijn bedoeling is het statuut van de gewetensbezwaarden te wijzigen, dat is een andere kwestie. In elk geval gonst het daarover van geruchten. Wij zullen die zaak dus met grote waakzaamheid volgen.

Wij hadden ook de vraag gesteld of men niet vooruitliep op de conclusies van de werkgroep van de commissies voor Defensie en Binnenlandse Aangelegenheden met betrekking tot die aangelegenheid van de milite. De minister meent dat de bepalingen van de artikelen 152 en 153 niet vooruitlopen op de besluiten van de werkgroep. Ook dat probleem en alles wat ermee verband houdt, zullen wij met grote aandacht blijven volgen.

Zo kom ik tot mijn eigenlijk onderwerp en waaraan ik het grootste deel van mijn spreektijd zal wijden, namelijk het aanvankelijk artikel 160, nu het nieuwe artikel 173 met betrekking tot de cumulatie van openbare mandaten.

Ik zal met een politieke opmerking beginnen, mijnheer de staatssecretaris. Volgens mij zal deze regering de geschiedenis ingaan als de regering van de tweeslachtigheid, de regering met de gespleten tong. Men zal als het zo voortgaat, over de Eerste minister kunnen spreken — om een klassieke uitdrukking te gebruiken — niet over Caligula, maar over de kop van Janus. U weet wat dat betekent in de Romeinse mythologie, mijnheer de staatssecretaris.

Wij hebben daarvan gisteren nog een ongelooflijk voorbeeld gekregen in verband met verklaringen die werden afgelegd over de rakettenaangelegenheid. Enerzijds, namelijk dat er geen beslissing wordt genomen. Maar anderzijds, hoorden we in de media dat de minister van Landsverdediging op een bijeenkomst van het Defensieplancomité van de Nato er volkomen mee akkoord gaat dat de werken gewoon worden voortgezet. Dat is een voorbeeld van tweeslachtigheid.

Een tweede voorbeeld in dit verband, in het kader van de inlevering en van de herstelplannen, is dat men spreekt over een cumulatieregeling terwijl men in feite verder gaat met de cumulaties te vermenigvuldigen in een aantal materies. Dat geldt zeker voor één regeringspartij, waarover het boek is verschenen *Het geld van de CVP*, die volop voortgaat met de cumulatie en doet alsof niets is gebeurd. We komen daar verder op terug.

Mijn eerste opmerking slaat op het toepassingsgebied van het artikel in kwestie. Mijn vragen zijn voornamelijk: Waarom handelt men niet over de politieke mandaten? Waarom handelt men niet over privé-beheersmandaten? Waarom niet over de cumulatie van privé-beheersmandaten en politieke mandaten? Waarom worden de mandaten van de gemeenschappen en van de gewesten helemaal niet beperkt?

Eens dat men op dat terrein al drie mandaten overschrijdt, kan men tot in het oneindige voortgaan. Dat zijn vier fundamentele opmerkingen waarover ik het nu meer in detail wil hebben. Het is paradoxaal dat er zonder wetgeving, een zeer goed gebruik was in de Belgische politiek. Het was een soort van gewoonterecht, er waren grenzen aan de politieke cumulatie. Men kon niet burgemeester en minister terzelfder tijd zijn.

Alle verklaringen van de Eerste minister ten spijt, doet één van uw partijgenoten, mijnheer de staatssecretaris, lustig verder en is hij terzelfder tijd een groot privé-ondernemer, lid van de Vlaamse executieve en burgemeester.

En dan spreekt men hier van een cumulatieregeling terwijl dergelijke zaken er niet bij te pas komen. Iedereen weet dat in de privé-sector het heel goed mogelijk is dat iemand vele tientallen mandaten cumuleert. Op het moment dat men spreekt over inlevering zou dat ook moeten ter sprake komen.

De minister heeft in de commissie gezegd, naar aanleiding van een amendement dat wij hebben ingediend, dat het niet alleen ging over de financiële gevolgen van die cumulatie maar ook over machtsaccumulatie.

Denkt men niet dat, wanneer iemand deel uitmaakt van vijftien, twintig, vijftientig raden van beheer in de privé-sector, dit een machtsconcentratie is waartegenover men machtsverspreiding zou kunnen zetten?

Veel erger wordt het als die cumulatie gaat in de richting van het cumuleren van openbare mandaten met privé-mandaten. Dat wordt met de dag nog erger. Ik meen dat de publieke opinie dat moet weten. Men verneemt dat links en rechts toevallig naar aanleiding van de publikatie van een verslag.

Een regeringspartij heeft een hele tijd geleden met veel ophef aangekondigd dat vanaf dat moment de cumulatie in haar partij, bijvoorbeeld van een lid van het Parlement en een groot plaatselijk mandaat, niet meer mogelijk was. Zij heeft dat toegepast, maar er nooit aan toegevoegd dat, als compensatie voor het nationaal mandaat dat zij kwijt waren, die cumulerende mandatarissen bijvoorbeeld een mandaat kregen in de Société Générale dat minstens even ruim vergoed werd als het andere.

Dan spreek ik over een tijd geleden wanneer het zich de eerste keer voordeed. Vandaag gebeurt dat opnieuw in een verscherpte vorm. Hier kom ik tot een nieuwe concrete vraag, mijnheer de staatssecretaris, waarop ik straks in uw repliek een duidelijk antwoord verwacht. Die zeer concrete vraag houdt verband met het toepassingsgebied. Is dit artikel in kwestie ook van toepassing op het Controlegeslacht voor gas en elektriciteit? Daarop wens ik een zeer concreet antwoord. In een recente vergadering heb ik de vraag gesteld waarom in Intermixt de begroting van het Controlegeslacht voor gas en elektriciteit ter sprake komt.

Ik heb daar als antwoord gekregen dat het statuut van dat Controlegeslacht gewijzigd is, dat het een publiekrechtelijk orgaan is geworden, dat Intermixt en Inter-Regies er lid van zijn en dat de nieuwe statuten van die nieuwe publiekrechtelijke organisatie dergelijke bijdragen voorzien. Ik zou graag vernemen of de bepalingen van artikel 173 hierop van toepassing zijn. Het gaat over een concreet geval waarbij ik geen tekeningetje hoeft te maken.

Naar aanleiding van de publikatie van het verslag van de Société Générale heeft de pers daar enige aandacht aan besteed. In dat verband wil ik er eens de nadruk op leggen dat waar Intermixt de openbare belangen moet verdedigen in de sector van de gemengde intercommunales en als dusdanig nu ook officieel vertegenwoordigd is in het Controlegeslacht, de verdediging van de belangen van de openbare sector in de gemengde intercommunales in dat Controlegeslacht moet gebeuren door iemand die een publiek mandaat als burgemeester vervult, die daar is als voorzitter van een gemengde intercommunale, want anders kan hij niet in Intermixt zetelen, maar die daarenboven commissaris is van de Société Générale.

De staatssecretaris moet mij toch eens zeggen hoe daar nog tot redelijke situaties kan worden gekomen, wanneer in het Controlegeslacht het publiek belang moet worden verdedigd, belang dat vaak zal worden geconfronteerd met het tegensteld belang van de privé-sector waarvan de Société Générale een van de eminente vertegenwoordigers is, door de enige officiële vertegenwoordiger van Intermixt die terzelfder tijd commissaris is van de Société Générale.

Ik loop hier geen enkel risico van logenstraffing want men heeft dat in alle kranten kunnen lezen.

Mijnheer de staatssecretaris, ik wil een duidelijk antwoord op volgende vragen:

1. Is op alle leden die de openbare sector vertegenwoordigen in het Controlegeslacht het artikel van toepassing?

2. Wat denkt u als lid van de regering van dergelijk meer dan ongezone toestand die ik daareven heb aangeklaagd? Dit is een morele beschouwing.

Ik kom nu tot een tweede aspect met betrekking tot het artikel in het ontwerp, namelijk tot de contradictie waarop wij reeds hebben gewezen.

Het ontwerp van wet betreffende de intercommunales legt enerzijds, de verplichting op om als vertegenwoordigers van de gemeenten uitsluitend gemeenteraadsleden aan te duiden en het ontwerp dat wij nu bespreken bevat het verbod om meer dan twee openbare mandaten uit te oefenen. Wij hebben gezegd dat dit aanleiding zal geven tot heel wat problemen in de grote steden en de grotere gemeenten waar uiteraard heel wat mandaten in intercommunales en in andere openbare instellingen zullen dienen te worden ingenomen. Het aantal te begeven mandaten zal daar namelijk meer dan het dubbele van het aantal gemeenteraadsleden bedragen. Het antwoord dat wij daarop hebben gekregen vanwege de bevoegde minister was erg duister. Hij verhaalt zich op de toepassingsmodaliteiten.

Ik kom nu tot het derde punt.

In de memorie van toelichting staat: «De Koning is belast met het vastleggen van de modaliteiten van deze bepaling. De grote diversiteit van de betrokken mandaten en de aard ervan, kunnen sterk verschillen inzake de verantwoordelijkheid en het werk dat ze met zich meebrengen. Zo nodig zal de Koning bij verordeningbepalingen uitzonderingen kunnen bepalen voor sommige mandaten waarvan de cumulatie niet van aard is om het algemene doel aan te tasten, zoals hierboven beschreven.»

Waarom kon men niet meteen nauwkeurig bepalen waarover het ging? Waarom de toepassingsmodaliteiten op een dergelijke manier bepalen? Dat moet vanzelfsprekend leiden tot willekeur. Het is evident dat, wanneer op de regering druk wordt uitgeoefend in een of ander concreet geval, zij haar vrienden zal toestaan wat zij anderen zal weigeren en dat zij de modaliteiten zal maken op het model van degene voor wie zij het best moeten zijn aangepast.

Dan kom ik tot het vierde punt dat een aantal onbeantwoorde vragen betreft. U kunt deze vinden op bladzijde 10 van het verslag. Ik citeer: «Omtrent de modaliteiten worden meerdere vragen gesteld. Wordt er een kadaster der mandaten opgesteld?» Dat is nog niet gebeurd. Op welke manier gaat men daar klaar in zien? «Welk mandaat wordt opgeheven bij uitoefening van meer dan twee mandaten?» De wet zegt dat automatisch het overtollige vervalt. Maar, wat gaat er vervallen? Daarop hebben wij geen antwoord gekregen. Dat is toch een zeer pertinente vraag want daarmee staat of valt heel het mechanisme van deze tekst.

«Zullen de kosteloos uitgevoerde mandaten in rekening gebracht worden?» In zijn uiteenzetting heeft de minister laten doorschemeren dat dit niet het geval zou zijn. Wanneer men hem vroeg dat duidelijk te preciseren, was hij veel minder formeel. De rapporteur heeft dat goed weergegeven door te zeggen dat daar ter zake helemaal geen uitsluitel is. «Wat dan met de valse kosteloze mandaten: geen vergoeding noch wedde, doch wel materiële voordelen?» Zal daarmee rekening worden gehouden? In het geval dat men de kosteloze mandaten uitsluit, beschouwt men dit soort van mandaten dan ook als kosteloos? «Over deze aangelegenheden kan nog geen uitsluitel gegeven worden aangezien de uitvoeringsbesluiten nog niet uitgewerkt zijn.»

Het is evident dat men met betrekking tot de twee cruciale punten, die wij daareven hebben aangehaald, geen kat in een zak kan kopen.

Dan kom ik tot het vijfde punt: De manifeste onduidelijkheden in de teksten. De tekst zoals hij is aangenomen na de wijzigingen zegt in *fine* van paragraaf 2: «de in paragraaf 1 gestelde grens». Heel de discussie in de commissie ging over de vraag wat men nu bedoelt met de woorden: «De in paragraaf 1 gestelde grens». Onze interpretatie en ook de interpretatie van de meerderheid van de commissie, wanneer zij dat in geweten bekijkt, is dat het gaat om twee mandaten.

Maar de minister heeft er een andere interpretatie aan gegeven en gezegd dat dit niet alleen twee mandaten betekent maar dat het ook slaat op $a + b + c + d$. Volgens ons is dat fout omdat in de aanhef van paragraaf 2 duidelijk staat: «De mandaten, die worden uitgeoefend bij de instellingen van openbaar nut...» En de instellingen van openbaar nut zijn alleen a , niet b , niet c en niet d . Dat is dus een eerste onduidelijkheid waar de staatssecretaris, als hij kan, nog eens mag op repliceren.

Een tweede onduidelijkheid is het onderscheid tussen wat in het advies van de Raad van State, op blz. 147 van het verslag, enerzijds, genoemd wordt «instellingen die onder de gemeenschappen of de gewesten ressorteren» en anderzijds, «instellingen die bij decreet of krachtens een decreet zijn opgericht of georganiseerd». In paragraaf 2 van artikel 173 is dat onderscheid totaal verdwenen. Men spreekt nog enkel van de mandaten die worden uitgeoefend bij de instellingen van openbaar nut die onder toezicht of voogdijbevoegdheid vallen van de gemeenschappen en gewesten. Betekent dat dan, mijnheer de staatssecretaris, dat zij die bij decreet of krachtens een decreet zijn opgericht, daar niet onder vallen. Ik zie u de wenkbrauwen fronsen. Ik neem aan dat het nuanceverschil niet zo gemakkelijk te zien is voor iemand die het debat in de commissie niet heeft bijgewoond. Maar het ene gaat over mandaten van het gewest, het andere gaat over mandaten onder controle van de gemeenschappen en gewesten.

In de regeringstekst beperkt men zich tot mandaten van de tweede categorie. Betekent zulks dat de andere erbuiten vallen en dus niet in aanmerking komen voor de cumulatiebeperking? Dat is de draagwijdte van mijn precieze vraag.

Deze argumentatie motiveert ook ons amendement, waarop ik straks nog zal terugkomen. Wij stellen voor dat de regeling die thans geldt voor

de rijksambtenaren, maar ook zal worden ingevoerd voor de ambtenaren op lokaal vlak, namelijk een inkomen dat niet meer bedraagt dan 10 pct. van de maximum bruto-jaarwedge van secretaris-generaal in de ministeries, overal wordt toegepast. Op deze wijze kan er een coherente filosofie van overheidswege tot stand komen.

Op blz. 9 van het verslag lees ik: «De minister heeft begrip voor de logica» — dat appreciëren wij natuurlijk — «die een gelijkvormigheid van de cumuleringsbeperking voorstelt, doch verklaart dat dit technisch onmogelijk uitvoerbaar is voor de ganse bevolking. Dit is trouwens de reden waarom het departement van Financiën ongunstig staat tegenover een dergelijke regeling.»

Er wordt wel niet gezegd wie er bedoeld wordt met het departement van Financiën. Is het de minister? Of is het de ambtenarij? Dit blijkt niet duidelijk uit het antwoord.

Wij vinden het echter ongelooflijk dat men zegt dat ons voorstel technisch onmogelijk uitvoerbaar is voor de hele bevolking. De volledige bevolking van dit land bekleedt toch geen post als mandataris, mijnheer de minister? Het gaat hier slechts om een zeer beperkt deel van de bevolking. Hoe kan men daarenboven beweren dat zo iets technisch niet uitvoerbaar is wegens het geweldige groot aantal? Wanneer het departement van Financiën dit niet aankan, wat kan het dan wel aan, onder meer inzake controle van de fiscaliteit?

De in het wetsontwerp voorgestelde regeling voldoet niet. Enerzijds, bestaat het gevaar dat alles op de lange baan geschoven wordt door een gebrek aan toepassingsmodaliteiten. Anderzijds, zet het via de uitzonderingsclausule de deur open voor willekeur.

In dit verband verwijzen we naar het advies van de Raad van State waaraan de regering, althans wat dit betreft, niet tegemoetkomt. Bovendien schuilt er een onrechtvaardigheid in het ontwerp doordat het geen onderscheid maakt tussen mandaten met een ruim financieel voordeel en mandaten waarbij het financieel voordeel haast onbestaande is. Ons amendement strekt er dus toe de cumulatie van openbare mandaten te ontmoedigen via een financiële maximumgrens conform die voor de ambtenaren.

Dit laat enerzijds een zekere soepelheid toe wat betreft «kleine» mandaten. Het opvullen van de vele «kleine» mandaten op het gemeentelijk vlak wordt hierdoor vergemakkelijkt. Door geen enkele uitzondering toe te staan, wordt anderzijds willekeur uitgeschakeld. De praktische toepassing van de regeling wordt in handen gegeven van de minister van Financiën, die hiertoe over het geschikte apparaat beschikt.

Mijnheer de staatssecretaris, dat is onze stelling. Maar ik hoop dat u op een concrete wijze eerst duidelijk zult antwoorden op mijn vragen. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, uw pronostiek als zouden wij vanochtend nog met de verschillende deelrapporten klaarkomen, zal nog uitkomen. Ik zal over de problematiek die in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden reeds werd besproken en zopas nog door mijn voorganger op deze tribune werd toegelicht, niet meer uitweiden. Toch wil ik in verband met deze materie een paar accenten leggen waar dat volgens mij nodig is.

Wij hebben in de vorige dagen de balans opgemaakt van de bijzondere machten en wij krijgen nu de herstelwet. Dat is een mooi eufemisme. Elders wordt dat op zijn zachtst gezegd inleveringen genoemd, maar bij de mensen heet dat «het laatste vet uit de pot krabben».

Bij de aspecten die ik wil behandelen, zou ik het hypocriet moraliseren van deze regering aan de kaak willen stellen. Wanneer hier voor het eerst over inleveringen werd gesproken, zei de minister die binnenkort de regering verlaat en waarvan wij de opvolger nog niet kennen...

De heer Wyninckx. — Dat is de heer Waltniel.

De heer Luyten. — ... dat het land zou worden gered als wij allen ons best zouden doen, als wij allen zouden inleveren of schouder aan schouder zouden optreden. Ik heb daarop gereageerd met te zeggen dat het in dit land niet gaat om een economische crisis, maar wel om een staatscrisis en zelfs om een moraliteitscrisis.

Dat heeft reacties uitgelokt. Mijnheer de staatssecretaris, het Duitse *Volksempfinden* — en u verstaat goed Duits — zegt dat degene die preekt minstens zelf de moraliteit moet beoefenen. Een van de zaken die bij de volksmens kwaad bloed zet, is de cumulatie van vele politici.

Zonder te willen herhalen wat de vorige spreker heeft gezegd, wil ik toch beklemtonen dat niets erger is dan de moraliteit die als keerzijde de hypocrisie heeft.

Zoals in de commissie, vraag ik mij hier opnieuw af hoe hierop concreet een antwoord zal worden gegeven. Een wetsartikel bepaalt dat zulks allemaal bij koninklijk besluit zal worden geregeld. Wij weten echter wat dat betekent. Als men al de wetten zou opstapelen waarin uitvoeringsbesluiten worden aangekondigd en die zonder gevolg bleven, dan zou de stapel nog groter zijn dan die van alles wat wij de laatste dagen meemaakten. Om te vermijden dat wij nieuwe ambtenaren zouden moeten aanstellen of commissieleden zouden moeten belasten met het opstellen van cumulatielijsten, stellen wij voor dat de politici zelf op hun erewoord de lijst zouden opgeven van al de functies die zij vervullen.

Dit was ons voorstel. Het was zeer zacht, want het is bijna een laatste wanhopig aanklampen bij iets wat in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden uitvoerig werd behandeld, het wetsvoorstel-André. Misschien was de wanhoop van collega André zo groot geworden dat hij in armoede is gevlucht naar andere oorden. Zo is het wetsvoorstel-André, waar wij zoveel van hebben verwacht, begraven onder het hemelsblauw van de toga's van het Arbitragehof.

Ik vermoed dat er van dit wetsvoorstel niet veel meer zal terechtkomen in onze commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden, nu de legislatuur ten einde loopt. Met dit fragmentair werk kunnen wij misschien onze laatste hoop werkelijkheid zien worden, maar dan toch op voorwaarde dat het niet moet gaan via de eindeloosheid van koninklijke besluiten waar wij *ad calendas graecas* zullen moeten op wachten.

Vandaar ons voorstel, in de vorm van een amendement. In de commissie verklaarde de minister er niet tegen te zijn. U weet ook hoe dat gaat. Als hij er niet tegen is, is hij er niet helemaal voor en stemt men meerderheid tegen minderheid. Toch zouden wij graag hebben dat de grenzen van oppositie en meerderheid zouden kunnen worden overschreden voor dit begin van moraliteitsregel tegen cumulatie, en dat ons amendement misschien toch nog een kans zal krijgen.

Ik klaag nog een ander stukje hypocrisie aan en wel in verband met de vakbondspremie. Dit staat ook in het gedeelte dat wij vandaag behandelen.

De vigerende immoraliteit in de politieke zeden kan niet scherper worden uitgedrukt dan door wat ik in het verslag lees: «Op een vraag van een lid verklaart de staatssecretaris dat een zelfde persoon voor een zelfde referentiejaar slechts één vakbondspremie kan aanvragen en verkrijgen en dat derhalve een ambtenaar die lid is van twee syndicaten slechts één premie kan optrekken.» Dit is tekenend voor de immoraliteit in ons land. Ik spreek dikwijls met Nederlandse collega's, want ik ben lid van de Beneluxraad. Dit is wat zij noemen, en volgens mij één van de kernziekten van onze Staat, politisering, op alle mogelijke vlakken, bij alle mogelijke benoemingen.

Ik ken personen, zelfs in de BRT, die lid zijn van drie syndicaten. Het nadeel hiervan is natuurlijk op het verkeerde ogenblik tegenover iemand waarvan men denkt dat hij tot die strekking behoort, de verkeerde kaart boven te halen.

Collega Vandezande was het lid waarover het verslag handelt. Als wij dat lezen, moeten wij toch eens vragen stellen over het begrip vakbondspremie.

Sommigen die mij van nabij kennen, weten dat de strijd voor ontvoogding, via de vakbonden voor de ontvoogding van een volk, mij dierbaar is, ook voor het Waalse volk, dat dikwijls de spits heeft afgebeten. Hoe dit alles in ons land is geïnstitutionaliseerd, tot het onzinnige toe, vinden wij in dit verslag terug.

Met alle goede bedoelingen voor maatregelen tegen de cumulatie wordt wat wij «de Belgische ziekte» noemen, waar hypocrisie kan worden aan toegevoegd, geformuleerd in het verslag. Als kritisch oppositiedid wil ik dat aanklagen.

Ik voeg daarbij de concrete vraag of de minister, wanneer hier het debat zal plaatsvinden over de maatregelen om cumulatie tegen te gaan, ons amendement zal willen aannemen dat ertoe strekt dienaangaande sancties op te leggen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Clippele.

De heer de Clippele. — Mijnheer de Voorzitter, eerst wil ik mij aansluiten bij wat de heer Luyten hier heeft gezegd in verband met de vakbondspremie.

Le projet de loi a pour but d'assurer la poursuite du paiement des primes syndicales. Je suis, quant à moi, hostile au principe du paiement de ces primes par l'Etat aux syndicats politiques et ce, pour deux raisons.

La première: il s'agit d'une contrainte douce pour obliger les fonctionnaires à se faire membre d'un syndicat reconnu par l'Etat.

La deuxième: je suis adversaire de l'atteinte à la liberté d'association. En effet, pour pouvoir s'associer librement comme prévu par la Constitution, on devrait pouvoir choisir un syndicat à même de vous défendre. A partir du moment où l'on prévoit l'affiliation à un syndicat politique, seul admis par la loi, il me semble que la liberté d'association n'est plus assurée. Or la loi est conçue de telle manière que seuls trois syndicats politiques peuvent représenter la fonction publique puisqu'ils doivent répondre à deux conditions.

D'une part, ces syndicats doivent comprendre parmi leurs affiliés au moins 10 p.c. du personnel effectif de la fonction publique. Or je constate que, depuis 1959, soit depuis vingt-cinq ans, il n'y a plus eu un seul comptage des membres affiliés à tel ou tel syndicat. Je pose dès lors au ministre la question de savoir comment il va procéder pour répartir les primes syndicales et comment il peut justifier que, légalement, cette prime a été versée correctement aux syndicats ces dernières années.

D'autre part, ces primes ne peuvent être payées qu'aux syndicats reconnus.

Je constate donc que les critères ont été établis de manière telle que seuls les trois syndicats politiques peuvent prétendre au paiement des primes.

Il y a quelques jours, j'ai interpellé M. le ministre Hansenne pour lui signaler que, depuis deux ans, s'était constitué un nouveau syndicat, l'Union nationale des syndicats indépendants, Unsi, qui répondait à tous les critères, à savoir l'interprofessionnalisation, une représentation tant au Nord qu'au Sud du pays et au moins cinquante mille membres.

Or M. Hansenne, dans sa réponse, a laissé entendre que ce syndicat ne pouvait être reconnu et qu'il ne pouvait obtenir un siège au Conseil national du Travail parce qu'il n'était pas homogène et qu'il était constitué en confédération. Je rétorque immédiatement que la FGTB est aussi une confédération et que ce critère n'est pas retenu par la loi. De plus, M. Hansenne a indiqué que ce syndicat ne représentait pas suffisamment le secteur privé. J'ai pris des renseignements et je suis arrivé à la conclusion que l'Unsi comptait 55 p.c. de membres du secteur privé. Nous avons donc affaire à un syndicat qui répond à tous les critères prévus par la loi.

Enfin, j'ai lu dans le rapport que la prime syndicale correspondait à un demi-milliard par an. En cette période de crise, on sollicite de tous les Belges un effort de modération et de solidarité et je ne vois pas la raison pour laquelle les syndicats peuvent, eux, toucher une prime de cette importance. Vous connaissez comme moi le déficit des finances publiques. Vous savez que la dette de l'Etat et des pouvoirs subordonnés s'élève à plus de 6 200 milliards et que, depuis deux ou trois ans, le déficit de l'Etat dépasse chaque fois les 500 milliards.

Il me paraît superflu de faire bénéficier les syndicats politiques de la prime syndicale, d'autant plus que le prétexte invoqué en faveur de son paiement fut qu'à ce prix la paix sociale régnerait dans notre pays.

Les grèves de septembre 1983 ont démontré qu'au contraire elles avaient été provoquées par les syndicats politiques pour des raisons d'ordre politique n'ayant rien à voir avec la paix sociale.

Dès lors, monsieur le secrétaire d'Etat, je ne voterai pas en faveur de la poursuite du paiement de la prime syndicale.

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, je dirai tout d'abord quelques mots au sujet de l'aspect général de ce projet qui, en réalité, est un texte « martyr », vraiment en dessous de tout du point de vue légistique et législatif.

Son application fera inévitablement naître des litiges et des réclamations dont les solutions ne pourront éventuellement être trouvées que dans les textes préparatoires.

Le projet de loi de redressement contenant des dispositions sociales traitée, entre autres, du cumul des mandats publics.

Il ressort de l'article 160, devenu le 173 dans le projet définitif, que serait instaurée la règle selon laquelle nul ne pourrait cumuler, avec son mandat électif, plus de deux mandats publics, ceci étant pris au sens large.

En ce qui concerne le secteur communal, cette mesure signifierait que le titulaire d'un mandat politique, bourgmestre, échevin, conseiller communal, ne pourrait exercer plus de deux mandats, évidemment pour compte de la commune, auprès d'associations intercommunales, associations sans but lucratif ou autres.

On se rend parfaitement compte des raisons ayant incité le gouvernement à limiter le cumul des mandats publics. Toutefois, la mesure précitée peut poser de graves problèmes dans le secteur communal.

En effet, il n'est pas douteux que cette limitation aura pour conséquence que, dans un très grand nombre de cas, il faudra attribuer des mandats à des conseillers communaux plutôt qu'à des membres du collège échevinal. Ce n'est peut-être pas un mal en soi, mais il est indéniable qu'ainsi, la transmission des informations au collège des bourgmestre et échevins connaîtra des retards considérables. Dans certains cas même, elle se fera de façon très insuffisante.

Il est dès lors justifié de craindre qu'une telle situation ne soit guère favorable au traitement efficace des affaires et qu'il en résultera, particulièrement en ce qui concerne les relations entre les communes et les organismes dans lesquels elles ont une participation, des effets plutôt néfastes.

J'ai cité, il y a un instant, l'Union des villes et communes belges qui, en l'occurrence, a déclaré: « Nous sommes d'avis que le problème dont il s'agit peut remettre dangereusement en cause l'autonomie communale. »

Ceci n'est évidemment pas nouveau et, à plusieurs reprises, j'ai eu l'occasion de dénoncer la facilité avec laquelle les ministres de l'Intérieur et de la Fonction publique veulent saborder l'autonomie communale.

Je poserais maintenant quelques questions. Au cours des réunions en commission, tant M. Nothomb que M. Waltniel se sont généralement contentés de répondre par des boutades telles que: « Nous voulons être soucieux de la santé des mandataires. »

Il me paraît regrettable que le souci qu'ils ont de la santé des mandataires, ne touche pas les cumuls, ô combien plus importants, qui sont souvent de règle dans les sociétés privées.

M. Wyninckx. — Pour une fois qu'ils sont gentils!

M. Grosjean. — Mon collègue M. Geldolf vient d'ailleurs d'y faire abondamment allusion.

De même, les cumuls ne sont pas interdits aux mandataires relevant des régions et des communautés. A cet égard, je citerai le paragraphe 2 de cet article: « Les mandats exercés auprès des organismes d'intérêt public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle des communautés et régions, sont pris en compte pour le respect de la limite fixée au paragraphe premier. »

Une fois de plus, le ministre national tente — permettez-moi l'expression — de « fourrer son nez » dans les affaires relevant des régions et des communautés.

Autre raison pour laquelle je reposerais ces questions: les réponses faites par les ministres en commission se sont référées presque continuellement aux textes préparatoires.

Chaque fois que des questions précises étaient posées, la réponse était: « Veuillez vous référer aux textes préparatoires. » C'était fait de telle façon que j'ai hésité, à un moment donné, à déposer un amendement remplaçant le texte de l'article 173 par le texte suivant: « Au sujet du cumul des mandats publics, le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, fixe les dispositions légales ou réglementaires en respectant le contenu des textes préparatoires au présent projet. »

J'ai finalement préféré laisser le monopole du ridicule aux auteurs du projet.

Voici mes questions:

La première: va-t-on dresser le cadastre des mandats? Qui le dressera? Comment sera-t-il dressé? Quelles mesures prendra-t-on pour annuler les effets enregistrés par une présence illégale. Je pense, par exemple, au maintien de la validité de certains actes posés en la présence de mandataires qui seraient en infraction.

Autre question: en cas de constat d'infraction, quel mandat sera supprimé? Par qui sera opérée la suppression?

Dernière question: le délai de trois mois prévu au paragraphe 4 suffira-t-il pour permettre le remplacement du mandataire fautif? Par exemple, pourra-t-on le remplacer en respectant des équilibres parfois difficiles réalisés dans certains organismes; l'organisme qui remplacera sera-t-il

l'organisme désignataire? Où sera-ce le conseil communal lui-même, dans le cas des délégations du conseil communal?

Voilà, monsieur le Président, chers collègues, quelques réflexions sur un article de ce projet de loi que je considère comme mauvais et mal ficelé. Et je ne peux que plaindre certains membres de la majorité qui vont être obligés de le voter. (*Applaudissements sur les bancs socialistes et sur certains autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Waltniel.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens op mijn beurt in de eerste plaats de rapporteur, de heer Van houtte, te danken voor het degelijk, volledig en duidelijk verslag dat hij heeft opgesteld over de besprekingen in de commissie. Ook de voorzitter van de commissie en bepaalde leden hebben hierop reeds gewezen.

Het gedeelte van de sociale herstelwet dat wij nu bespreken, behandelt in feite drie onderwerpen. In de eerste artikelen gaat het om technische maatregelen die tot doel hebben de uitbetaling van de syndicale premie in de openbare sector mogelijk te maken in de komende jaren. Het gaat dus om drie technische artikelen die de continuïteit in de uitbetaling moeten verzekeren. Zo die niet worden aangenomen, bestaat de wettelijke mogelijkheid van uitbetaling op het einde van het jaar niet meer.

De uiteenzettingen van de heren Luyten en de Clippele was de gelegenheid om terug te komen op de hele filosofie van het syndicaal statuut, de wet van 9 december 1974, aangepast in 1983, evenals de uitvoeringsbesluiten van het syndicaal statuut die de praktische modaliteiten ervan regelen, en tenslotte de wet van 1 september 1980 in verband met de uitbetaling van een syndicale premie in de overheidssector.

Wij hebben hierover reeds vier- of vijfmaal de degens gekruist. Iedereen heeft zijn mening daarover. Ik wil alleen de nadruk erop leggen — in antwoord ook op de opmerkingen van de heer de Clippele — dat zoals bepaald in de wet van 1974 en in de uitvoeringsbesluiten van de wet van 28 september 1984, ook door dit wetsontwerp de syndicale vrijheid blijft gewaarborgd. Eveneens wordt bepaald dat iedere vakorganisatie die voldoet aan de gestelde voorwaarden — hoe kan het anders —, die premie aan haar leden mag uitbetalen.

De heer de Clippele heeft gevraagd hoe dit alles zal worden gecontroleerd. Ik vestig de aandacht erop dat reeds in de wet van 1 september 1980 een controlemogelijkheid werd ingeschreven, die trouwens overgenomen werd in het uitvoeringsbesluit op het syndicaal statuut. Daarin wordt vermeld dat de controle op de verantwoordingsstukken zal geschieden door een commissie die is samengesteld uit drie magistraten, zulks om de onpartijdigheid en de objectiviteit van die controle te waarborgen.

Mijnheer Luyten, men mag het niet moraliserend bekijken wanneer in het verslag staat dat het vrijwel onmogelijk is dat een bepaald lid uit de overheidssector twee of drie syndicale premies zou ontvangen, al naargelang van het aantal lidkaarten in zijn bezit. Het is geen triomfkreet die ik heb geslaakt in de commissie wanneer er vragen ter zake werden gesteld. Ik heb enkel aangeduid waarom een personeelslid maar één syndicale premie kan ontvangen, namelijk omdat hij maar één titel zal krijgen waardoor hij aanspraak op de premie kan maken.

De heer Luyten. — Hoe gaat dit in zijn werk in de praktijk? Een personeelslid krijgt een titel die hij inlevert bij het syndicaat van zijn keuze. Hebt u echter niet begrepen wat ik bedoelde en wat de kern was van mijn betoog? Wegens de verregaande politisering in dit land zou u misschien meer titels moeten geven omdat er heel wat brave jongens zijn die bij meer dan één syndicaat zijn aangesloten, en kunnen onmaskerd worden als ze maar over « één titel » beschikken.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — De vraag werd gesteld of het mogelijk is meermaals de vakbondspremie te ontvangen en ik heb geantwoord dat dit niet kan omdat maar één titel wordt afgeleverd. Dit sluit echter niet uit dat iemand zoveel sympathie heeft voor verschillende vakbonden dat hij ertoe gedreven wordt zich bij drie vakbonden aan te sluiten en dus ook driemaal de syndicale bijdrage betaalt. Wij kunnen hem dit niet beletten. Hij zal echter niet driemaal de syndicale premie ontvangen.

De heer Luyten. — Dat is het echte pluralisme op zijn Belgisch.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — De menselijke natuur is wat zij is, wij kunnen niemand beletten zich bij verscheidene vakbonden aan te sluiten; wij beletten hem wel de syndicale premie meer dan eenmaal te ontvangen.

De heer Wyninckx. — Er is nog altijd de vrijheid van vereniging.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Die bestaat inderdaad nog.

Ik meen dat er geen fundamentele opmerkingen werden gemaakt betreffende de drie artikelen die betrekking hebben op de modaliteiten van de uitbetaling van de vakbondspremie.

Wat het artikel betreft dat betrekking heeft op de militievergoeding, heb ik geen vragen gehoord.

Het zwaartepunt van de diverse betogen lag op het oude artikel 160 dat de cumulatie van mandaten in de overheidssector beperkt. Een hele reeks instellingen zijn in dat artikel genoemd.

Ik vestig de aandacht van de Senaat erop dat er wel degelijk een lijn ligt in het optreden van de regering op dit vlak. Waar de heer Geldolf — zijn uitingen over Caligula en de kop van Janus laat ik voor zijn rekening — de regering tweeslachtigheid verwijt, beweer ik het tegengestelde. Reeds vele jaren horen wij dat de moraal, die vroeger gold in het politiek en maatschappelijk leven in de ruime betekenis van het woord, nieuw leven moet worden ingeblazen.

De cumulatie van activiteiten en mandaten wekt terecht bij vele burgers een bepaalde wrevel op. Men moet er zich goed rekenschap van geven dat, tenzij men onder meer de wet op de handelsvennootschappen wijzigd, het niet mogelijk is op te treden wat de mandaten in de privé-sector betreft. De overheid kan enkel maatregelen nemen voor de sector die onder haar bevoegdheid ressorteert.

Op dat vlak moge ik uw aandacht vestigen op drie initiatieven die alle in dezelfde lijn liggen. Een eerste initiatief was het genummerd koninklijk besluit nr. 46 van 10 juni 1982 dat werd gewijzigd door het genummerd koninklijk besluit nr. 142 van 30 december 1982 waarbij de cumulatie in de overheidssector wordt geregeld. Een staatsambtenaar mag voortaan nog cumuleren buiten zijn hoofdactiviteit en na zijn diensturen in een bepaald kader wat betreft de activiteit en de inkomsten die daaruit voortvloeien.

De heer Geldolf. — Dat moet u nu niet komen vertellen; dat is niets nieuws.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — De regeling was zodanig ruim en onvolledig dat ze tenslotte nergens werd toegepast en dat het eigenlijk maar sinds de toepassing van het koninklijk besluit nr. 46, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 147, was dat wij werkelijk tot een zeer effectieve regeling op dat stuk zijn gekomen.

Er zijn cumulaties mogelijk in twee andere domeinen, een ervan heeft betrekking op het politiek domein.

M. Grosjean a parlé, d'ailleurs, du cumul des mandats politiques.

Ik moet aan de leden van de Senaat toch niet de besprekingen uiteenzetten — die zijn ver gevorderd — op het stuk van de politieke onverenigbaarheden. Ik meen dat het ontwerp ter zake op het ogenblik bij de Raad van State berust.

Het derde domein houdt verband met de cumulatie inzake mandaten in openbare instellingen of de cumulatie van mandaten die uit hoofde van de overheid worden toegekend, hetzij in publiekrechtelijke hetzij in privaatrechtelijke ondernemingen. Daar was de regering van oordeel dat het aantal mandaten dient te worden beperkt tot twee.

De heer Geldolf heeft een hele reeks precieze vragen gesteld die veel verder gaan dan wat hier in de tekst van artikel 160 is ingeschreven. Daarin wordt klaar en duidelijk gesteld dat de praktische modaliteiten zullen worden geregeld door uitvoeringsbesluiten.

M. Grosjean a également posé le même genre de questions.

Aangaande het kadaster van de mandaten rijst de vraag hoe men dat zal bepalen en hoe men dat zal kunnen controleren.

Ik wil daarop nu geen precies antwoord geven omdat concrete maatregelen daaromtrent zullen worden genomen en uitgewerkt na grondige studie. Ik kan u de verzekering geven dat hiermee een aanvang is

genomen. Het is een zeer moeilijke materie waarin men inderdaad niet overhaastig te werk kan gaan. Wat zal men doen?

Que fera-t-on pour éviter les présences illégales? Nous essaierons de résoudre ce problème par l'arrêté royal d'exécution, après examen de toutes les possibilités et en tenant compte des difficultés qui peuvent se présenter dans ce domaine.

De heer Geldolf heeft ook een vraag gesteld over het Controlecomité voor gas en elektriciteit. Hij wenst te weten wat de rol is van de vertegenwoordiger van Intermixt ter zake. Het Controlecomité voor gas en elektriciteit is een publiekrechtelijke instelling zoals bepaald bij artikel 160. Het valt dus in het toepassingsgebied van deze wet.

De modaliteiten volgens welke een mandataris in dit comité zal worden afgevaardigd en hoeveel mandaten er zullen worden toegewezen, zullen in de uitvoeringsbesluiten die ter zake nog moeten worden genomen, worden vastgelegd.

MM. Paque et Grosjean ont également fait remarquer que ces dispositions constituent en quelque sorte une négation de la régionalisation puisque, en vertu de l'article 1er, § 2, on tiendra compte des mandats exercés dans les organismes d'intérêt public sous contrôle des régions et des communautés ou dans des organismes constitués par décret.

Er is een zekere tegenspraak tussen wat wordt vooropgesteld door de heren Paque en Grosjean enerzijds, en de heer Geldolf anderzijds. De eersten stellen dat met de bepaling de regionalisering volledig dreigt te worden ontwricht. De heer Geldolf stelt dat de gewesten en de gemeenschappen volledig vrij zijn ter zake.

De heer Geldolf. — Mijnheer de staatssecretaris, u geeft geen antwoord op mijn vragen.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Ik geef u enige verduidelijking.

Tot de instellingen van openbaar nut, zoals vermeld in paragraaf 2, behoren ook de instellingen van de gewesten en de gemeenschappen. Dat blijkt duidelijk uit de uiteenzetting van de minister in de commissie. Instellingen opgericht bij decreet vallen uiteraard ook onder de toepassing van deze wet. U vindt dit alles terug in het rapport.

De heer Geldolf. — Ik heb verwezen naar de tekst van de Raad van State en die verschilt grondig van uw tekst.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Of het nu gaat om organen onder toezicht of voogdij van de gewesten of de gemeenschappen, of het nu gaat om instellingen van openbaar nut opgericht bij decreet, beide categorieën van instellingen moeten onder dezelfde noemer worden geplaatst.

Paragraaf 3 houdt de mogelijkheid in van bepaalde uitzonderingen. Die uitzonderingen zullen worden gemaakt op grond van bepaalde ervaringen.

Bijvoorbeeld, een mandataris die door de gemeenteraad wordt afgevaardigd in een intercommunale vereniging, bekleedt slechts één mandaat ook wanneer hij door de intercommunale vereniging wordt afgevaardigd naar het Controlecomité, bijvoorbeeld Intermixt. Hij zou ook nog kunnen worden afgevaardigd, uit hoofde van zijn eerste mandaat, naar het Controlecomité voor gas en elektriciteit.

Hoe het ook zij, het is het probleem van de geïntegreerde mandaten en dat probleem ligt nog ter studie. Juridisch gaat het om verschillende mandaten. In de economische context echter zou men hier kunnen spreken van één mandaat.

Dat zijn allemaal zaken die ter studie zijn alsook het probleem van de kosteloze mandaten. Inderdaad, hier val ik u bij. Er is een probleem van de pseudo-kosteloze mandaten. Het hele probleem is ten eerste, hoe deze pseudo-kosteloze mandaten moeten worden ontdekt, en ten tweede, hoe daartegen kan worden opgetreden.

Tenslotte is hier ook het voorstel gedaan om inzake de cumulatie van deze mandaten de regeling toe te passen die voor de openbare sector bij de koninklijke besluiten nrs. 46 en 142 werden ingevoerd, namelijk het beperken van het inkomen. Dat wil zeggen 10 pct. van de maximumwedge van een secretaris-generaal vermeerderd met de 25 pct. roerende

voorheffing of 288 000 frank, die men momenteel in de openbare sector mag cumuleren.

Het is onmogelijk deze regeling ook hier in te lassen omdat het uitgangspunt en het statuut volledig anders zijn. In het eerste geval gaat het om ambtenaren met een bezoldiging en met een vast statuut. In het tweede geval gaat het om personen, om het even wie, die bepaalde mandaten moeten waarnemen. Zo is het bijvoorbeeld, goed mogelijk dat iemand niets anders doet dan een bepaald mandaat uitoefenen, zodat men daar moeilijk een cumulatieregeling via het inkomen kan toepassen. Dat is trouwens de praktische onmogelijkheid waar daareven werd over gesproken.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen op deze manier op de meeste vragen te hebben geantwoord. Het is een goed initiatief. De uitwerking ervan zal nog veel tijd vergen. Daar moet men zich geen begoochelingen over maken omdat het zulk een delicaat terrein is. Het zal nog veel werk vragen. Ik herhaal dat het in de lijn ligt die de regering van 1982 af heeft gevolgd op het stuk van de cumulatie van welke aard ook.

Wanneer dit tot een goed einde is gebracht via de aangepaste en bestudeerde uitvoeringsbesluiten, zullen wij een flinke stap gedaan hebben, mijnheer Geldolf, in de richting van een grotere moraliteit in het openbaar leven. Dat is wat wij ons als doel hebben gesteld. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geldolf.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, op een gegeven moment had ik de hoop dat de minister interessante verklaringen zou afleggen, maar op het einde van zijn betoog heeft hij de bodem van die verwachtingen ingeslagen.

U kunt inderdaad de wetten op de handelsvennootschappen invoeren, mijnheer de staatssecretaris, wanneer het uitsluitend gaat over private beheersmandaten. Tenzij men die wetten wijzigt, wat men natuurlijk kan doen.

Dat is hier echter niet aan de orde.

Ik heb hier alleen een volledige lijst gemaakt van de mogelijke cumulaties en ik heb die gevallen daarbij vermeld. Het is niet omdat men hier de wetten op de handelsvennootschappen niet wijzigt dat men inzake cumulatie van politieke en openbare mandaten met privé-mandaten niet zou kunnen optreden. Men zou dan niet optreden ten opzichte van die privé-mandaten in se, maar van de politieke en de openbare mandaten voor degenen die reeds privé-mandaten hebben.

Wanneer u spreekt over moraliteit, mijnheer de minister, dan zult u toch moeten toegeven dat het niet opgaat dat een politiek mandataris terzelfder tijd beheerder is van belangrijke financiële vennootschappen.

Ik weet wel dat men in openbare vergaderingen afwezig moet blijven bij beslissingen waarbij men rechtstreeks betrokken is. Waar ligt echter de grens van de rechtstreekse betrokkenheid wanneer het gaat om holdings of bepaalde financiële maatschappijen, die op hun beurt belangen hebben in een hele reeks andere? Op die immoraliteit hebt u niet geantwoord.

Ik had ook een zeer precieze vraag gesteld over het Controlecomité voor gas en elektriciteit? U hebt hierop geantwoord dat dit een instelling van publiek recht is, die nu ressorteert onder het nieuw artikel 173. Tien minuten later neemt u, wat u toegegeven hebt, terug.

U hebt in uw antwoord daarnet gesproken over geïntegreerde mandaten. In de commissie is dit helemaal niet ter sprake gekomen. Ik roep de leden van de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden in dit verband op als getuigen. In het verslag is trouwens ook geen letter terug te vinden over wat u als een innovatie noemt «geïntegreerde mandaten».

Mijnheer Van houtte, heeft u de minister of de staatssecretaris ooit horen spreken over geïntegreerde mandaten? Ik niet en als rapporteur maakt u daar in het verslag ook nergens melding van.

De heer Bascour treedt als voorzitter op

Nu komt de staatssecretaris voor den dag met die geïntegreerde mandaten.

Dit betekent dat het gamma van cumulatie nog aanzienlijk wordt uitgebreid. Wij hebben hiervan een demonstratie gegeven.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Mijnheer Geldolf, u hebt mij verkeerd begrepen of u wilt mij verkeerd begrijpen.

Ik heb gesproken over het probleem van geïntegreerde mandaten ten titel van voorbeeld. Ik heb gezegd dat het één van de problemen is die wij zullen moeten oplossen. Ik heb daar inderdaad niet over gesproken in de commissie.

De heer Geldolf. — Door dit voorbeeld te geven, mijnheer de staatssecretaris, heeft u het positieve antwoord dat u gaf op mijn vraag over de Controlecomité van gas en elektriciteit, terug ingetrokken. Zelfs nadat u gezegd heeft dat het mandaat in het Controlecomité voor gas en elektriciteit meetelt, kan zoals blijkt uit het voorbeeld dat ik u nu zal geven, dat mandaat op basis van het systeem van geïntegreerde mandaten blijven bestaan.

Men kan burgemeester zijn van een gemeente van meer dan 50 000 inwoners en terzelfder tijd advocaat, voorzitter van een belangrijke energie-intercommunale, bezoldigd voorzitter van Intermixt, waarvoor men ettelijke honderdduizenden franken per jaar opstrijkt, vertegenwoordiger van Intermixt in het Controlecomité en commissaris van de Société Générale. De intercommunale, Intermixt en Controlecomité zijn immers geïntegreerde mandaten in uw filosofie. Aan u dit te weerleggen.

Het is toch uniek dat een minister tijdens een parlementair debat in zijn antwoord het heeft over zaken die in de commissie niet aan bod zijn gekomen. Ik neem hiervan in ieder geval akte. De minister neemt hier reeds een zwenking en duidt aldus aan in welke richting de uitzonderingen zullen gaan.

Er zal duidelijk op een willekeurige wijze worden geïnterpreteerd. Als men ziet wat de consequenties zijn van het beginsel, zal men ze heel vlug corrigeren om bepaalde mensen veilig te stellen, *in casu* mensen die behoren tot de meerderheidspartijen. U weet wel waar mijn voorbeeld zich situeert. Door de geïntegreerde mandaten blijft deze situatie mogelijk. Ik laat hier dan nog het specifieke aspect van het immoreel mandaat in de Société Générale buiten beschouwing.

Hier gaat het om geïntegreerde mandaten: men is voorzitter van een energie-intercommunale, als dusdanig lid van Intermixt en als dusdanig aangeduid als voorzitter van het Controlecomité. En, heren ministers, u weet toch ook wel dat het Controlecomité inzake gas en elektriciteit een belangrijke rol speelt en dat de meeste intercommunales voor energie in dit land gemengde intercommunes zijn.

Wanneer men als voorzitter of als spreekbuis van het Controlecomité met de privé-sector wordt geconfronteerd, terwijl men de openbare belangen in die gemengde sector moet verdedigen, dan stelt dat toch wel ernstige problemen. Men hangt immers vast aan die privé-sector. Ik heb sommigen het argument horen opwerpen dat er een verschil is tussen commissaris en beheerder. Dit verschil is echter niet essentieel en de binding met de privé-sector is duidelijk.

Het zou wel eens kunnen dat degene die in het Controlecomité de belangen van de openbare sector met de nodige scherpte verdedigt, niet lang commissaris van de Société Générale blijft. Daar ligt de binding. Dat is immoreel en moet worden veroordeeld. Bij de aanvang van mijn betoog heb ik de tweeslachtigheid, de politiek van de gespleten tong en de januspolitiek aangeklaagd.

Men zegt wel dat men in het kader van de inlevering ook de cumulaties wil treffen. Voor sommige gemeentebesturen, waar het om kleine mandaten gaat, creëert men een onmogelijke situatie door via een ander wetsontwerp te bepalen dat de mandaten moeten worden toegekend aan gemeenteraadsleden. Maar degenen die op grote schaal cumuleren, die laat men ongemoeid. Daar komt het op neer, mijnheer de staatssecretaris. *(Applaus op de socialistische banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, op het einde van zijn betoog zei de staatssecretaris dat de uitvoeringsbesluiten — die omslachtig kunnen zijn en veel tijd zullen vragen — de kroon op het werk zullen zetten. De kern van het probleem is echter wel de uitoefening van de controle.

Hoewel de minister van Binnenlandse Zaken zijn goodwill heeft getoond, heb ik van de staatssecretaris op mijn voorstel geen antwoord gekregen. Wat dus eenvoudig is, maakt men blijkbaar moeilijk. In het Duits zegt men: «Warum einfach wenn kompliziert auch geht?» Misschien maak ik deze bedenking, omdat wij gisteren historische bes-

chouwingen gewijd hebben aan een bepaalde periode uit onze geschiedenis.

Mijnheer de staatssecretaris, ik vind niets erger dan kritiek af te wentelen met hypocriete moraliteit. Ik voel meer voor een cynische immoralist dan voor een hypocriete moralist die eigenlijk doet wat hij de cynicus verwijt.

Als men de eenvoudige oplossingen te eenvoudig vindt, omdat men alleen maatregelen treft «voor de galerij», dan is ook mijn achterdocht niet opgeheven door de verklaringen van de staatssecretaris.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Uw suggestie, mijnheer Luyten, om een opsomming te vragen van het aantal mandaten dat een ieder vervult en een verklaring op erewoord, werd in het verslag vermeld. De minister van Binnenlandse Zaken heeft in de commissie gezegd dat uw suggestie interessant was en het onderzoeken waard en dat ze eventueel in de te nemen uitvoeringsbesluiten van deze wet zal worden opgenomen.

De heer Luyten. — Na drie jaar senatorschap ken ik de liefalligheid van verklaringen in de commissie.

Ik weet dat tenslotte niets zo nuttig is dan goede bedoelingen vastleggen in wettelijke bepalingen. Daarom hebben wij een amendement ingediend. Het kreeg goodwill die ik graag bevestigd zou zien in deze wetgevende kamer.

Het gaat om een zeer eenvoudige oplossing. Dikwijls zijn hierbij mensen betrokken uit politieke milieus. Het opstellen van zo'n lijst met controlemogelijkheid door de publieke opinie kan al een voldoende sanctie zijn.

Wij weten dat voor overtreding van verklaringen op erewoord in de wetgeving strafmaatregelen zijn ingeschreven.

Met dit eenvoudig voorstel zou men veel van de omslachtige procedure, waar u zelf op heeft gewezen, kunnen weglaten. Bij de verantwoording van ons amendement hebben wij de woorden *ad calendas graecas* gebruikt. Wij vrezen dat eens te meer de weg van eindeloze goede bedoelingen zal worden opgegaan.

De Voorzitter. — Mijnheer Luyten, wij zijn hier bezig met de algemene bespreking. U hebt het over een amendement dat u hebt ingediend bij artikel 173. U kunt dat amendement verdedigen bij de behandeling van dat artikel.

De heer Luyten. — Ik zal van de bespreking van artikel 173 geen gebruik meer maken om mijn amendement te verdedigen omdat ik het hier al heb gedaan, Voorzitter.

De Voorzitter. — Goed zo. Wij nemen daar akte van.

La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, je ne puis marquer mon accord que sur un seul point de la réponse de M. le ministre: lorsqu'il a félicité le rapporteur.

Le rapport de M. Van houtte est, en effet, sérieux et clair et la tâche était d'autant plus difficile qu'il devait présenter un projet qui n'est pas sérieux et encore moins clair.

Je désire cependant qu'on n'interprète pas mal nos interventions. Nous sommes aussi pour une réglementation des cumuls, afin de combattre et de supprimer les abus, surtout dans leurs implications financières.

Or on nous présente seulement, et M. le secrétaire d'Etat vient encore de le rappeler, le vote d'un principe, alors que tout le reste est encore à l'étude et qu'il ressort d'une première analyse que l'application des dispositions semble présenter de nombreuses difficultés.

Nous vivons dans un monde à l'envers. Le législateur émet de vagues principes et l'administration établira plus tard la législation d'application. Je ne pense pas que ce soit une bonne manière de travailler. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion du rapport de la commission de l'Intérieur, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles faisant l'objet de ce rapport.

Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging over het verslag van de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden, ver-

klaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen die het onderwerp uitmaken van die verslag.

Artikel 162 luidt:

HOOFDSTUK VI. — *Andere maatregelen*

Afdeling 1. — Vakbondspremie

Art. 162. Aan artikel 2, § 3, van de wet van 1 september 1980 betreffende de toekenning en de uitbetaling van een vakbondspremie aan sommige personeelsleden van de openbare sector, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Het 1°, gewijzigd bij de programmawet van 2 juli 1981, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« 1° Ten opzichte van de personeelsleden bedoeld in artikel 1, § 1, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, waarop de door die wet ingestelde regeling wordt toepasselijk verklaard, de organisaties die voldoen aan de voorwaarden van artikel 8, § 1 of § 2, van die wet; »

2° Het 2° wordt vervangen door de volgende bepaling:

« 2° Ten opzichte van de sub 1° bedoelde personeelsleden waarop de regeling ingesteld door de wet van 19 december 1974 niet toepasselijk wordt verklaard, en ten opzichte van de personeelsleden bedoeld in artikel 1, § 2, 1°, 1°bis, 1°ter, 5°, 6°, 7° en 8°, van dezelfde wet, de organisaties die voldoen aan de voorwaarden van artikel 7 van die wet; »

3° Het 4° en het 5° worden als volgt aangevuld:

« Onverminderd het bepaalde in 1° van de onderhavige paragraaf. »

CHAPITRE VI. — *Autres mesures*

Section première. — Prime syndicale

Art. 162. A l'article 2, § 3, de la loi du 1er septembre 1980 relative à l'octroi et au paiement d'une prime syndicale à certains membres du personnel du secteur public, sont apportées les modifications suivantes:

1° Le 1er, modifié par la loi-programme du 2 juillet 1981, est remplacé par la disposition suivante:

« 1° A l'égard des membres du personnel visés à l'article 1er, § 1er, de la loi du 19 décembre 1974 organisant les relations entre les autorités publiques et les syndicats des agents relevant de ces autorités, auxquels le régime institué par cette loi est rendu applicable, les organisations qui satisfont aux conditions de l'article 8, § 1er ou § 2, de cette loi; »

2° Le 2° est remplacé par la disposition suivante:

« 2° A l'égard des membres du personnel visés au 1° auxquels le régime institué par la loi du 19 décembre 1974 n'est pas rendu applicable, et à l'égard des membres du personnel visés à l'article 1er, § 2, 1°, 1°bis, 1°ter, 5°, 6°, 7° et 8° de ladite loi, les organisations qui satisfont aux conditions de l'article 7 de cette loi; »

3° Le 4° et le 5° sont complétés comme suit:

« Sans préjudice des dispositions du 1° du présent paragraphe. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 163. In artikel 7 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 2 juli 1981, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In de inleidende zin wordt het woord « zes » vervangen door het woord « negen »;

2° In 1° en 2° wordt de vermelding « artikel 7, § 1 » vervangen door de vermelding « artikel 7 »;

3° Het 3° wordt ingetrokken;

4° Er wordt een tweede lid ingevoegd, luidend als volgt:

« Onverminderd het bepaalde in het eerste lid, kunnen de leden van een vakorganisatie — andere dan deze bedoeld in het eerste lid — de vakbondspremie bekomen, vanaf het referentiejaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de representativiteit van hun organisatie werd vastgesteld, voor zover zij behoren tot het gebied van het onderhandelingscomité voor de toegang waarvan hun organisatie representatief werd bevon-

den en zij aan de andere voorwaarden voor toekenning van de vakbondspremie voldoen. »

Art. 163. A l'article 7 de la même loi, modifié par la loi du 2 juillet 1981, sont apportées les modifications suivantes:

1° Dans la phrase introductive, le mot « six » est remplacé par le mot « neuf »;

2° Aux 1° et 2°, la mention « article 7, § 1er » est remplacée par la mention « article 7 »;

3° Le 3° est rapporté;

4° Il est inséré un alinéa 2, rédigé comme suit:

« Sans préjudice des dispositions de l'alinéa 1er, les membres d'une organisation syndicale — autre que celles visées à l'alinéa 1er — peuvent obtenir la prime syndicale à partir de l'année de référence qui suit l'année calendrier durant laquelle la représentativité de leur organisation a été constatée, pour autant qu'ils ressortissent du comité de négociation pour l'accès auquel leur organisation a été reconnue représentative et pour autant qu'ils satisfassent aux autres conditions pour l'octroi de la prime syndicale. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 164. De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze afdeling bij een in Ministerraad overlegd besluit.

Art. 164. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente section par arrêté délibéré en Conseil des ministres.

— Aangenomen.

Adopté.

Afdeling 2. — Militievergoeding

Art. 165. In de wet van 9 juli 1951 houdende vergoeding ten behoeve van de gezinnen van soldijtrekkende militairen, gewijzigd bij de wet van 13 juli 1970, wordt een artikel 2bis ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 2bis. Op de voorwaarden door de Koning bepaald, is deze wet eveneens van toepassing:

1° Op de personen die overeenkomstig artikel 2bis van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, gemachtigd worden de werkelijke dienstermijn te volbrengen die artikel 66 van de gecoördineerde wetten aan de dienstplichtigen oplegt, alsook op sommige van hun rechthebbenden;

2° Op de personen die overeenkomstig artikel 87bis van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, en artikel 21 van de herstellwet van 31 juli 1984, aangewezen worden voor de dienst van de Civiele Bescherming of voor andere taken van algemeen belang, alsook op sommige van hun rechthebbenden;

3° Op de soldijtrekkende militairen die een stage volbrengen op grond van artikel 10, § 1, van de wet van 13 juli 1976 betreffende de getalsterkte aan officieren en de statuten van het personeel van de krijgsmacht, gewijzigd door artikel 23 van de herstellwet van 31 juli 1984, of een dienstermijn volbrengen op grond van artikel 11, § 2, van de wet van 27 december 1973 betreffende het statuut van het personeel van het actief kader van het operationeel korps van de rijkswacht, gewijzigd door artikel 25 van de herstellwet van 31 juli 1984, alsook op sommige van hun rechthebbenden. »

Section 2. — Indemnité de milice

Art. 165. Un article 2bis, rédigé comme suit, est inséré dans la loi du 9 juillet 1951 portant indemnité en faveur des familles des militaires soldés, modifiée par la loi du 13 juillet 1970:

« Art. 2bis. — Aux conditions déterminées par le Roi, la présente loi est également applicable:

1° Aux personnes qui, conformément à l'article 2bis des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, sont admises à accomplir le terme de service actif imposé aux miliciens par l'article 66 des lois coordonnées, ainsi qu'à certains de leurs ayants droit;

2° Aux personnes qui, conformément à l'article 87bis des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, et à l'article 21 de la loi de redressement du 31 juillet 1984, sont affectées au service de la Protection civile ou à d'autres tâches d'intérêt général, ainsi qu'à certains de leurs ayants droit;

3° Aux militaires soldés qui effectuent un stage en vertu de l'article 10, § 1er, de la loi du 13 juillet 1976 relative aux effectifs en officiers et aux statuts du personnel des forces armées, modifié par l'article 23 de la loi de redressement du 31 juillet 1984, ou un terme de service en vertu de l'article 11, § 2, de la loi du 27 décembre 1973 relative aux statuts du personnel du cadre actif du corps opérationnel de la gendarmerie, modifié par l'article 25 de la loi de redressement du 31 juillet 1984, ainsi qu'à certains de leurs ayants droit.»

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 166. In dezelfde wet wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidende als volgt:

«Art. 3bis. Voor de toepassing van deze wet, worden de termen «echtgenote», «uit de echt gescheiden vrouw» en «in rechte of in feite gescheiden echtgenote» respectievelijk vervangen door «echtgenoot», «uit het echt gescheiden man» en «in rechte of in feite gescheiden man» wanneer de dienst volbracht wordt door een persoon van het vrouwelijk geslacht. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit de wetteksten die door deze bepaling worden gewijzigd ermee in overeenstemming brengen.»

Art. 166. Dans la même loi un article 3bis est inséré, rédigé comme suit:

«Art. 3bis. Pour l'application de la présente loi, les termes «épouse», «femme divorcée» et «épouse séparée de droit ou de fait» sont remplacés respectivement par «conjoint», «conjoint divorcé» et «conjoint séparé de droit ou de fait» lorsque le service presté l'est par une personne de sexe féminin. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, mettre les textes des lois qui sont modifiées par la présente disposition en concordance avec celle-ci.»

— Aangenomen.

Adopté.

Afdeling 6. — Cumulatie van openbare mandaten

Art. 173. § 1. Onverminderd de wettelijke of reglementaire bepalingen inzake onverenigbaarheden of verboden, mag niemand meer dan twee mandaten uitoefenen bij de gezamenlijke instellingen en lichamen die hierna volgen:

a) De instellingen van openbaar nut onderworpen aan de controle of het toezicht van de Staat;

b) De openbare instellingen en verenigingen van publiek recht die onderworpen zijn aan de controle of het toezicht van de provincies, van de gemeenten, van de agglomeraties of federaties van gemeenten, of van elke andere publiekrechtelijke rechtspersoon die is opgericht en georganiseerd door of krachtens een wet;

c) De verenigingen van publiekrechtelijke rechtspersonen;

d) De verenigingen van publiekrechtelijke rechtspersonen en van privaatrechtelijke rechtspersonen, evenals de privaatrechtelijke rechtspersonen wanneer deze mandaten in naam of voor rekening van een openbare overheid uitgeoefend worden.

§ 2. De mandaten, die worden uitgeoefend bij de instellingen van openbaar nut die onder de toezichts- of voogdijbevoegdheid van de gemeenschappen en gewesten vallen, worden in rekening genomen voor het naleven van de in § 1 gestelde grens.

§ 3. De Koning legt, bij in Ministerraad overlegd besluit, de toepassingsmodaliteiten en de eventuele uitzonderingen op dit artikel vast en bepaalt de overheden die belast zijn met het toezicht op de toepassing ervan.

§ 4. De nietigheid van de mandaten die worden gegeven met inbreuk op deze bepaling heeft uitwerking op de eerste dag van de derde maand volgend op die van de vaststelling van de inbreuk door de overheden die de Koning, met toepassing van § 3, bepaalt.

Section 6. — Cumul de mandats publics

Art. 173. § 1er. Sans préjudice des dispositions légales ou réglementaires en matière d'incompatibilités ou d'interdictions, personne ne peut exercer plus de deux mandats auprès de l'ensemble des institutions et organismes suivants:

a) Les organismes d'intérêt public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle de l'Etat;

b) Les établissements publics et associations de droit public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle des provinces, des communes, des agglomérations et fédérations de communes ou de toute autre personne morale de droit public créée ou organisée par ou en vertu de la loi;

c) Les associations de personnes morales de droit public;

d) Les associations de personnes morales de droit public et de personnes morales de droit privé, ainsi que les personnes morales de droit privé lorsque ces mandats sont exercés au nom ou pour compte d'une autorité publique.

§ 2. Les mandats exercés auprès des organismes d'intérêt public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle des communautés et régions sont pris en compte pour le respect de la limite fixée au § 1er.

§ 3. Le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, fixe les modalités d'application et les exceptions éventuelles au présent article et détermine les autorités chargées d'en contrôler l'application.

§ 4. La nullité des mandats conférés en infraction à la présente disposition prend effet le premier jour du troisième mois qui suit celui de la constatation de l'infraction par les autorités que le Roi détermine en application du § 3.

De Voorzitter. — De heren Geldolf en De Baere stellen volgend amendement voor:

«Dit artikel te vervangen als volgt:

«§ 1. 1° Onverminderd de wettelijke of reglementaire bepalingen inzake onverenigbaarheden of verboden, mag het inkomen verkregen uit mandaten in naam of voor rekening van de overheid, verminderd met de kosten voortvloeiende uit de uitoefening ervan, niet meer bedragen dan 10 pct. van de maximum bruto-jaarwedge van secretaris-generaal in de ministeries.

2° Onder overheid moet hier worden verstaan:

a) De instellingen van openbaar nut onderworpen aan de controle of het toezicht van de Staat, van de gemeenschappen of van de gewesten;

b) De openbare instellingen en verenigingen van publiek recht die onderworpen zijn aan de controle of het toezicht van de provincies, van de gemeenten, van de agglomeraties of federaties van gemeenten of van elke andere publiekrechtelijke rechtspersoon die is opgericht en georganiseerd door of krachtens een wet;

c) De verenigingen van publiekrechtelijke rechtspersonen;

d) De verenigingen van publiekrechtelijke rechtspersonen en van privaatrechtelijke rechtspersonen, evenals de privaatrechtelijke rechtspersonen wanneer deze mandaten in naam of voor rekening van een openbare overheid worden uitgeoefend.

§ 2. De minister van Financiën wordt belast met de uitvoering van en de controle op het bepaalde in § 1.»

«Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«§ 1er. 1° Sans préjudice des dispositions légales ou réglementaires en matière d'incompatibilités ou d'interdictions, les revenus provenant de mandats exercés au nom ou pour compte des pouvoirs publics, diminués des frais résultant de l'exercice de ces mandats, ne peuvent excéder 10 p.c. du traitement annuel brut maximum de secrétaire général de ministère.

2° Par pouvoirs publics il faut entendre:

a) Les organismes d'intérêt public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle de l'Etat, des communautés ou des régions;

b) Les établissements publics et associations de droit public soumis au pouvoir de contrôle ou de tutelle des provinces, des communes, des agglomérations et fédérations de communes ou de toute autre personne morale de droit public créée ou organisée par ou en vertu de la loi;

c) Les associations de personnes morales de droit public;

d) *Les associations de personnes morales de droit public et de personnes morales de droit privé, ainsi que les personnes morales de droit privé lorsque ces mandats sont exercés au nom ou pour compte d'une autorité publique.*

§ 2. *Le ministre des Finances est chargé de l'exécution et du contrôle des dispositions du § 1er.*»

Het woord is aan de heer Geldolf.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, na te hebben vastgesteld dat de staatssecretaris niet heeft geantwoord op de zeer concrete vragen die wij hebben gesteld, willen wij hier ons amendement verdedigen.

Enerzijds, pakt de staatssecretaris uit met het feit dat een dergelijke regeling geldt voor de rijksambtenaren, en dat deze ook zal worden toegepast op de ambtenaren van de lokale besturen, hoewel hij anderzijds, verklaart dat deze regeling niet kan gelden in de gevallen die wij hier voorstellen. Nochtans heeft hij toegegeven dat het logisch zou zijn.

De staatssecretaris heeft een poging gedaan om aan te tonen dat het in deze materie echter niet mogelijk is. Ik heb echter nog steeds niet begrepen waarom. Hij beweert dat die regeling zou slaan op alle Belgen. Dit is niet waar. Zij slaat enkel op een zeer beperkt aantal mensen die weliswaar geen ambtenaren zijn, doch dit is nog geen reden waarom de regeling niet zou kunnen worden toegepast. Men heeft er mij nog steeds niet kunnen van overtuigen dat de minister van Financiën hier niet zou kunnen optreden.

Een tweede argument dat wordt aangehaald tegen dit amendement is dat het enkel een financiële regeling zou beogen en niet een spreiding van de macht. Ik heb daarstraks aangetoond dat wij inzake spreiding van de macht nog zeer ver van ons doel verwijderd zijn, en dit niet alleen op het politieke vlak. U is niet ingegaan op de ongehoorde praktijken die in een recent parlementair verleden niet toegelaten waren, noch op de cumulatie van de mandaten in de privé-sector of op de cumulatie van openbare met privé-mandaten. Ook op dat vlak kan de machtsaccumulatie enorm groot zijn.

In de commissie werd gezegd dat de financiële beperking in ons amendement wel eens tot gevolg zou kunnen hebben dat sommigen met slechts één mandaat dat bedrag overschrijden. Dit is onder meer het geval in het concreet voorbeeld dat ik daarstraks heb gegeven in verband met de mandataris, commissaris van de Société Générale. Het gaat dan niet over het mandaat van de Société Générale, noch over dat van burgemeester, van advocaat of van lid van het Controlecomité, maar enkel over die publiekrechtelijke instelling waarvan u in uw eerste antwoord hebt gezegd dat zij onder toepassing valt van deze wet.

Wij willen dus logisch te werk gaan en een zelfde regeling toepassen voor ambtenaren van het Rijk, van de lokale besturen en voor de publieke mandaten. Los daarvan zijn wij ook voorstander van een reeks andere maatregelen. Wij hopen dat het voorstel-André in zijn oorspronkelijke of in een gewijzigde vorm opnieuw zal te berde komen. Het is niet omdat de indiener uit dit parlementair halfroond is verdwenen dat ook zijn wetsvoorstel moet verdwijnen, vooral niet omdat wij de hypocrisie van sommige regeringspartijen hebben vastgesteld in dit verband.

Enerzijds deden zij alsof zij er voorstander van waren, terwijl het toch slechts beperkte regelingen inhield op politiek vlak. Anderzijds lieten zij vèrgaande cumulaties in deze regering verder bestaan. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Waltniel.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat ik op deze problematiek voldoende ben ingegaan in de algemene bespreking.

Ik wil er de heer Geldolf nogmaals op wijzen dat de regeling inzake de cumulatie van ambtenaren in de openbare sector waarvan de bijverdienste beperkt is tot een bepaald bedrag niet kan worden toegepast in het domein dat wij thans bespreken omdat de status van de betrokken personen zeer verschillend is. Wij kunnen geen appels met peren vergelijken.

De Voorzitter. — Wij zullen vanmiddag stemmen over dit amendement en over het artikel waarop het betrekking heeft.

M. Van Roye présente les amendements que voici :

« A. Au § 1er, premier alinéa, de cet article, remplacer les mots « plus de deux mandats » par les mots « plus d'un mandat ».

B. A cet article, ajouter un § 5 rédigé comme suit :

« § 5. Le ministre de l'Intérieur publie chaque année la liste des mandats auxquels se rapporte le présent article, avec pour chacun le nom de son titulaire. »

« A. In § 1, eerste lid, van dit artikel de woorden « meer dan twee mandaten » te vervangen door de woorden « meer dan een mandaat ».

B. Aan dit artikel een § 5 toe te voegen, luidende :

« § 5. De minister van Binnenlandse Zaken maakt ieder jaar de lijst bekend van de mandaten waarop dit artikel betrekking heeft, met voor elk mandaat de naam van degene die het uitoefent. »

La parole est à M. Van Roye.

M. Van Roye. — Monsieur le Président, depuis bientôt trois ans que je siège dans cette assemblée, le programme des cumuls m'intéresse.

J'ai d'ailleurs introduit une proposition anticumuls assez radicale. Cependant, il est très vite apparu — ô soulagement — que certains aspects de cette proposition allaient à l'encontre de la Constitution. On l'a donc rejetée et l'on s'est immédiatement penché sur la proposition de notre ancien collègue M. Dieudonné André, qui, elle, présentait le gros avantage d'interdire les cumuls, en les autorisant pratiquement tous, formule très agréable, mais qui ressemblait à un brouillard où plus personne ne voyait très clair!

L'article 173 va, en réalité, dans le même sens. Le texte, de nouveau, n'est pas très précis. Je relève deux points qui justifient mes amendements.

Votre projet permet l'exercice de deux mandats. Mais dans le cas de trois mandats, que se passe-t-il? Si quelqu'un s'en rend compte un jour, ce qui est en trop devient nul. Cette façon de faire est assez étonnante. On veut interdire une chose, mais si on ne la remarque pas, tant pis!

Pour plus de clarté, je propose par mon premier amendement qu'il n'y ait qu'un mandat, car à partir de deux, à fortiori de plusieurs, on commence à se perdre!

Mon deuxième amendement a pour but de demander au ministre de l'Intérieur de publier tous les ans la liste des mandats auxquels se rapporte le présent article, avec, pour chacun, le nom de son titulaire. Ainsi les choses seront évidentes, et l'on ne pourra plus jouer de l'ambiguïté qui s'avère une habitude dans ce domaine, ambiguïté à laquelle les gens qui nous mandatent ne comprennent finalement plus rien. Vous savez combien, dans le public, on a horreur de tous ces mandats. J'aimerais donc que la situation soit clairement définie et qu'on en finisse avec cette politique de brouillard.

M. le Président. — La parole est à M. Waltniel, secrétaire d'Etat.

M. Waltniel, secrétaire d'Etat à la Fonction publique, adjoint au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — Monsieur le Président, le nombre de mandats est une option politique à prendre.

Quant à la suggestion de publication au *Moniteur belge* de la liste des mandats, on touche là à un problème qui doit être réglé par l'arrêté d'exécution. Celui-ci devra, en effet, prévoir un système de contrôle qui permette de juger si toutes les dispositions de cette loi sont réellement respectées.

Je devrai donc, sur ce point, me référer à l'arrêté royal qui sera élaboré pour ce projet de loi.

M. le Président. — Nous procéderons cet après-midi au vote sur ces amendements.

De heren Luyten en Vandezande stellen volgend amendement voor :

« Aan § 3 van dit artikel een lid toe te voegen, luidende :

« De personen bedoeld onder § 1 delen jaarlijks mee hoeveel mandaten zij uitoefenen voorzien in de §§ 1 en 2.

Zij bevestigen dit op hun erewoord. »

« Compléter le § 3 de cet article par l'alinéa suivant :

« Les personnes mentionnées au § 1er communiquent chaque année le nombre des mandats visés aux §§ 1er et 2, qu'elles exercent. »

Cette communication est faite sur l'honneur.

Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, er was tijdens de Franse revolutie een moment van algemeen enthousiasme toen in een geest van *liberté, égalité, fraternité* alle edellieden hun voorrechten wegstemden tijdens die fameuze nachtzitting. Misschien zal, hoewel het hier vanochtend niet zo groot was, straks bij de stemming over de amendementen een zelfde enthousiasme in verband met de zuiverheid in de politiek, die wij via deze eerste schuchtere stap willen op gang brengen, tot uiting komen.

Dit zal u bezuinigingen opleveren: u zal geen nieuwe ambtenaren moeten aanduiden en het werk zal door de cumulards zelf worden verricht. Het komt bovendien voor het publieke forum.

De eventuele uitzonderingen en de lange weg van de uitvoeringsbesluiten, waarvan sprake in onderhavig ontwerp, hebben mij achterdochtig gemaakt. Ik heb daarvoor voldoende redenen aangehaald.

Ik hoop dat hetzelfde enthousiasme, dat in de Franse revolutie bleek, over meerderheid en oppositie heen, straks bij de stemming van het amendement tot deze eerste schuchtere stap zal leiden.

De heer Geldolf. — Maar dezelfde *Assemblée nationale* heeft ook de fameuse wet-Le Chapelier aangenomen.

De heer Luyten. — Dat was dan in verband met de vakbonden.

De Voorzitter. — Wij zullen vanmiddag stemmen over deze amendementen.

Il sera procédé cet après-midi au vote sur ces amendements.

Wij vatten thans de bespreking aan van het verslag uitgebracht namens de commissie voor de Financiën. Het betreft artikel 167 dat oorspronkelijk artikel 154 was.

Nous passons à l'examen du rapport fait au nom de la commission des Finances. Il s'agit de l'article 167, initialement numéroté 154.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Lagae, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het artikel, waarover ik de eer heb verslag uit te brengen, was voorheen artikel 154 van het wetsontwerp en werd inmiddels artikel 167.

Ten gronde is de zaak zeer eenvoudig. De regering vraagt dat de opdracht van de Algemene Afvaardiging tot hervorming van de rijkscomptabiliteit wordt verlengd met twee jaar, waarna één jaar verlenging nog mogelijk zou zijn bij in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit. De Algemene Afvaardiging heeft haar opdracht gekregen bij koninklijk besluit nr. 105 van 23 november 1982 en is dus reeds twee jaar aan het werk.

Een eerste opmerking zou kunnen zijn dat het toch beter is dat de administratie zelf de rijkscomptabiliteit hervormt indien men dit nodig acht, of desbetreffende voorstellen doet.

Wanneer men echter de drie verslagen leest die door de Algemene Afvaardiging werden uitgebracht zal men eerlijk toegeven dat het instellen van een Algemene Afvaardiging met deze bijzondere opdracht geen vergissing is geweest.

Het werk dat werd gedaan door de voorzitter en zijn medewerkers verdient onze onverdeelde lof en bewondering, allereerst omdat het een monnikenwerk is. Men moet werkelijk een monnik zijn en dan nog van een zeer bepaalde soort om dergelijke opdracht zo grondig en gewetensvol aan te pakken en uit te voeren. De Algemene Afvaardiging heeft zich bovendien onafhankelijk opgesteld en heeft zeer moedige taal gebruikt. Ik heb naar aanleiding van de beraadslaging over de Rijksmiddelenbegroting 1984 bepaalde zinnen uit dit verslag geciteerd.

Ik meen niet dat dit citaat onopgemerkt is voorbijgegaan. Het is een heldere, moedige, misschien wel vrij harde taal die door de Afvaardiging wordt gebruikt om de aandacht te vestigen op het feit dat de administraties, de ministers en hun medewerkers zich maar al te gelukkig voelen met comptabiliteitsregelen, waarbij het hun mogelijk is meer geld uit te geven dan waarvoor ze toestemming kregen van het Parlement en deze meeruitgaven derwijze te boeken dat het niet opvalt. Soms zelfs wordt het geld gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het was bestemd.

Men hoopt dat de Algemene Afvaardiging de hervorming van de rijkscomptabiliteit zal kunnen uitvoeren of dat zij ten minste definitieve voorstellen zal kunnen doen. Dit werk moet ook leiden tot de hervorming van de begrotingen.

Men verwacht voor 1986 de begrotingen volgens de nieuwe formule te kunnen indienen. Dat zal natuurlijk een belangrijke inspanning vragen. Vandaar de verlenging. Het gaat niet alleen om een inspanning van voorbereiding, maar ook van begeleiding, van bijsturen enzovoort. Het moet ons dus niet verwonderen dat het noodzakelijk zal blijken dat twee of misschien drie jaar verlenging onmisbaar zal zijn.

Uw commissie heeft zich bij deze gelegenheid ook gebogen over de werkzaamheden van de werkgroep regering-Parlement. U weet dat de Senaat herhaaldelijk heeft geklaagd over de te late indiening van de begroting, het te laat bespreken van de begrotingen en het te dikwijls toekennen van voorlopige kredieten. Deze kritiek heeft geleid tot maatregelen om hierin verandering te brengen.

Deze werkgroep regering-Parlement stelt voor dat naast de Rijksmiddelenbegroting een algemene uitgavenbegroting zou worden ingediend. Het zou gaan om een algemeen overzicht van de uitgavenbegrotingen, waarin meer in het bijzonder de grote opties naar voren worden gebracht, waarin de wijzigingen worden voorgesteld, in zover dat de Senaat kennis kan nemen, niet alleen van wat hem tot hiertoe traditioneel werd medegedeeld, maar dat hij zich ook kan uitspreken over de grote enveloppes van uitgaven.

Daarna zouden de begrotingen in traditionele zin worden behandeld in de commissies, meer in de vorm van controle dan in de vorm van machtiging tot uitgaven.

Men kan daartegen bezwaren hebben en van oordeel zijn dat op die wijze het controlerecht van de Senaat enigszins wordt gespreid en verminderd. Men zal evenwel moeten toegeven dat een algemeen overzicht van wat de regering wil doen met het geld dat zij vraagt, van het grootste belang is en dat men op die manier politiek dichter komt bij de praktijk die reeds bestaat, namelijk dat ter gelegenheid van de Rijksmiddelenbegroting niet zozeer wordt gesproken over de middelen maar veel meer over de uitgaven en de politiek die deze uitgaven beheerst. Ik verzoek de Senaat het nieuw genummerd artikel 154, dus artikel 167, goed te keuren.

Ik spreek de wens uit dat de Algemene Afvaardiging tot hervorming van de rijkscomptabiliteit spoedig tot degelijke resultaten zal komen en dat de werkgroep regering-Parlement een formule zal voorstellen waarmee de Senaat zich akkoord kan verklaren en die bovendien de regering zal toelaten snel haar begrotingen op te stellen en een betere controle over haar uitgaven te hebben.

Wij moeten in elk geval niet terugkomen tot de toestanden die aanleiding hebben gegeven tot het instellen van de Algemene Afvaardiging. De regering wist eigenlijk niet voor welke uitgaven en voor welke vervalda- gen zij zou worden geplaatst. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion du rapport de la commission des Finances, je la déclare close et nous passons à l'examen de l'article 167 faisant l'objet de ce rapport.

Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging over het verslag van de commissie voor de Financiën, verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van artikel 167 dat het onderwerp uitmaakt van dit verslag.

Dit artikel luidt:

Afdeling 3. — Verlenging van het mandaat van de Algemene Afvaardiging tot hervorming van de rijkscomptabiliteit

Art. 167. In artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 105 van 23 november 1982 tot oprichting van een Algemene Afvaardiging tot hervorming van de rijkscomptabiliteit, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° De woorden « twee jaren » worden vervangen door de woorden « vier jaar »;

2° Een tweede lid wordt ingevoegd, luidend als volgt:

« Bij een in Ministerraad overlegd besluit kan de Koning die termijn met ten hoogste een jaar verlengen. »

Section 3. — Prolongation du mandat
de la Délégation générale
à la réforme de la comptabilité de l'Etat

Art. 167. Les modifications suivantes sont apportées à l'article 1er de l'arrêté royal n° 105 du 23 novembre 1982 créant une Délégation générale à la réforme de la comptabilité de l'Etat:

1° Les mots « deux ans » sont remplacés par les mots « quatre ans »;

2° Il est inséré un alinéa 2, rédigé comme suit:

« Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi peut proroger ce délai pour un an au maximum. »

Ik breng dit artikel in stemming.

Je mets cet article aux voix.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij bespreken nu het verslag dat door de commissie voor de Economische Aangelegenheden werd uitgebracht. Het betreft de artikelen 171 en 172 die oorspronkelijk de artikelen 158 en 159 waren.

Nous abordons l'examen du rapport de la commission de l'Economie. Il s'agit des articles 171 et 172, initialement numérotés 158 et 159.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Deprez, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil kort verslag uitbrengen over de werkzaamheden in de commissie.

De artikelen 171 en 172, oorspronkelijk 158 en 159, van het ontwerp van herstellwet wijzigen de wet op de nationale en gewestelijke investeringsmaatschappijen. Door deze wijziging wordt het voor een vennootschap mogelijk haar eigen aandelen in te kopen, die in het bezit zijn van de Nationale Investeringsmaatschappij, een gespecialiseerde maatschappij of dochtermaatschappij, waarin de Nim minstens voor 50 pct. participeert.

Deze inkoopmogelijkheid kadert in het door de regering vooropgezet industrieel beleid om in plaats van subsidiëring, de overheid toe te laten te participeren in het risicodragend kapitaal van een onderneming, zonder daarom nodeloos en afremmend in te werken op het ondernemingsbeleid. De overheid heeft reeds in de vijf nationale sectoren de mogelijkheid om te participeren in het kapitaal via bevoorrechte, niet-stemgerechtigde aandelen en volgens het voorliggend ontwerp kan de privé-onderneming nu deze overheidsaandelen inkopen, zoals trouwens reeds van toepassing is in het kader van het tekstielplan.

Deze inkoopmogelijkheid sluit bovendien aan bij de algemene inkoopregeling bepaald in artikel 52bis van de wet op de handelsvennootschappen. Het desbetreffende ontwerp werd door de Senaat reeds eerder dit jaar goedgekeurd, maar het werd teruggezonden naar de Kamer, waar het ontwerp enkele dagen geleden definitief werd aangenomen en derhalve wet is geworden.

De voorgestelde bijzondere inkoopregeling is soepeler dan de gewone en meer aangepast ten aanzien van de openbare investeringsmaatschappijen.

De afwijkingen ten aanzien van de algemene inkoopregeling slaan op volgende punten:

Er is een drievierde- in plaats van een viervijfdemeerderheid vereist voor de goedkeuring van de inkoop door de algemene vergadering.

In plaats van een maximum-tijdslimiet van achttien maanden is er helemaal geen termijn bepaald binnen welke de inkoop moet gebeuren na de goedkeuring door de algemene vergadering.

De inkoop dient niet aan alle aandeelhouders aangeboden te worden en kan dus beperkt blijven tot de openbare investeringsmaatschappijen.

Er zij nog opgemerkt dat deze inkoopregeling niets te maken heeft met de verplichte afkoopregeling, zoals bepaald in de reconversiecontracten en dat er geen belastingvrije reserves kunnen worden aangelegd voor de inkoop. De fiscale wetgeving inzake inkoop blijft integraal van toepassing voor deze bijzondere inkoopregeling.

Er werden op deze twee artikelen van het ontwerp geen amendementen ingediend. Artikel 158 werd goedgekeurd met 10 stemmen tegen 3, bij 2 onthoudingen. Artikel 159 werd goedgekeurd met 12 stemmen tegen 3. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, je tiens à remercier le rapporteur, M. Deprez, qui, selon son habitude, nous a fourni un rapport à la fois très concis et très complet, ce qui, pour tous, présente un avantage certain.

L'article 158 ancien, dont il est question, introduit une exception à l'article 52bis des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, lequel article n'est encore ni voté ni promulgué. Voilà une curieuse façon d'aborder un problème puisqu'on crée une exception à un article qui n'a pas encore force de loi.

Ainsi que vient de l'indiquer de manière très concrète le rapporteur, cette exception vise la possibilité de rachat par les entreprises qui ont été restructurées — conformément au plan textile notamment — des actions qui ont été souscrites par la SNI ou ses filiales spécialisées.

Les aides à ces entreprises s'élèvent, rien qu'en actions ne donnant pas lieu à droit de vote, à huit milliards deux cents millions. Dans la plupart des cas, les restructurations se sont opérées avec le concours d'un partenaire privé qui apporte une très petite partie du capital nécessaire et grâce à l'Etat qui, par l'intermédiaire de la SNI ou de ses filiales spécialisées, souscrit la plus grosse partie du capital.

Le contrat prévoit la faculté pour l'actionnaire privé de racheter les actions qui ont été souscrites par le secteur public, et ce à des conditions très avantageuses et largement inférieures au prix payé par l'Etat. Il s'agit de la prime de risque, qui n'est pas négligeable, et qui sera ainsi octroyée sous forme de cadeau aux actionnaires privés. Les actions rachetées dans ces conditions seront annulées, et j'insiste, sans effet fiscal.

Il en résultera que les actions détenues par l'actionnaire privé verront leur cours relevé puisqu'une partie d'entre elles vont être annulées pour un capital inchangé.

Il faut y voir une manœuvre instaurée en vue, dans les restructurations, de favoriser un certain nombre d'actionnaires privés. Or rien que dans le cadre du « plan textile », deux cents sociétés environ ont été restructurées. D'après les informations que j'ai recueillies et qui concernent quatre ou cinq sociétés, les bonifications en cas de rachat d'actions par les actionnaires privés porteraient sur plus d'un milliard. En tout cas, pour celles pour lesquelles je possède des informations, le montant est déjà énorme.

Au vu des chiffres, il faudra un jour chercher à voir clair sur le fond du problème.

Cela ne change évidemment rien à la problématique qui nous est présentement soumise. Ici, nous ouvrons la procédure à la réalisation d'une pratique que, pour ma part, je considère comme inacceptable. (Applaudissements sur les bancs socialistes.)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion du rapport de la commission de l'Economie, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles faisant l'objet de ce rapport.

Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging over het verslag van de commissie voor de Economische Aangelegenheden, verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen die het onderwerp uitmaken van dit verslag.

Artikel 171 luidt:

Afdeling 5. — Economische Zaken
Wijziging van de wet van 2 april 1962

Art. 171. Artikel 3quinquies van de wet van 2 april 1962 tot oprichting van een Nationale Investeringsmaatschappij en van gewestelijke investeringsmaatschappijen, ingevoegd door de wet van 30 maart 1976 en opgeheven door de wet van 4 augustus 1978, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

« Art. 3quinquies. Een naamloze vennootschap kan, door inkoop, eigen aandelen of winstbewijzen verkrijgen die in het bezit zijn van de Nationale Investeringsmaatschappij, van een gespecialiseerde dochtervennootschap ervan of van een vennootschap waarin de Nationale Investeringsmaatschappij of een gespecialiseerde dochtervennootschap een participatie bezit die ten minste 50 pct. van het kapitaal vertegenwoordigt, hierna gezamenlijk de « verkopende vennootschap » genoemd, onder de volgende voorwaarden:

1° De algemene vergadering heeft, met inachtneming van de in artikel 70 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen bepaalde voorschriften inzake quorum en meerderheid, toestemming gegeven tot verkrijging en de wijze en de voorwaarden vastgesteld waarop de verkrijgingen zullen plaatsvinden of de vaststelling van deze wijze en voorwaarden opgedragen aan de raad van bestuur, met dien verstande dat de verkopende vennootschap met betrekking tot deze verkrijging niet stemgerechtigd is;

2° De bedragen bestemd voor de verkrijging zijn vatbaar voor uitkering aan de aandeelhouders;

3° Alleen volgestorte aandelen komen in aanmerking voor verkrijging;

4° De aandelen of winstbewijzen zijn in het bezit van de verkopende vennootschap door erop ingetkend te hebben ter gelegenheid van hun uitgifte.

De aandelen en winstbewijzen die met toepassing van het eerste lid zijn verkregen, zijn rechte van onwaarde. De raad van bestuur vernietigt de effecten die krachtens deze bepaling van onwaarde zijn en legt de lijst ervan neer op de griffie van de rechtbank voor koophandel. »

Section 5. — Affaires économiques Modification de la loi du 2 avril 1962

Art. 171. L'article 3^{quiquies} de la loi du 2 avril 1962 constituant une Société nationale d'investissement et des sociétés régionales d'investissement, inséré par la loi du 30 mars 1976 et abrogé par la loi du 4 août 1978, est rétabli dans la rédaction suivante:

« Art. 3^{quiquies}. Une société anonyme peut acquérir, par voie d'achat, ses propres actions ou parts bénéficiaires, en possession de la Société nationale d'investissement, d'une filiale spécialisée de celle-ci ou d'une société dans laquelle la Société nationale d'investissement ou une filiale spécialisée détient une participation qui représente au moins 50 p.c. du capital, ci-après collectivement dénommée « la société venderesse » aux conditions suivantes:

1° L'assemblée générale, statuant aux conditions de quorum et de majorité prévues à l'article 70 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, a accordé l'autorisation, a fixé les modalités et les conditions des acquisitions ou a délégué la fixation de ces modalités et conditions au conseil d'administration, étant entendu que la société venderesse ne peut exercer son droit de vote sur cette acquisition;

2° Les sommes affectées à l'acquisition sont susceptibles d'être distribuées aux actionnaires;

3° L'opération ne porte que sur des actions entièrement libérées;

4° Les actions ou parts bénéficiaires sont en possession de la société venderesse pour les avoir souscrites à l'occasion de leur émission.

Les actions et parts bénéficiaires acquises en application de l'alinéa 1er sont nulles de plein droit. Le conseil d'administration détruit les titres nuls en vertu de la présente disposition et en dépose la liste au greffe du tribunal de commerce. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 172. In artikel 4, § 5, zevende streepje, van dezelfde wet, worden de woorden « 3^{sexies}, 3^{septies}, en 3^{octies} » vervangen door de woorden « 3^{quiquies}, 3^{sexies}, 3^{septies} en 3^{octies}. »

Art. 172. Dans l'article 4, § 5, septième tiret, de la même loi, les mots « 3^{sexies}, 3^{septies} et 3^{octies} » sont remplacés par les mots « 3^{quiquies}, 3^{sexies}, 3^{septies} et 3^{octies}. »

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij bespreken nu het verslag dat door de commissie voor de Infrastructuur werd uitgebracht. Het betreft de artikelen 168, 169 en 170, die oorspronkelijk de artikelen 155, 156 en 157 waren.

Nous abordons l'examen du rapport de la commission de l'Infrastructure. Il s'agit des articles 168, 169 et 170, initialement numérotés 155, 156 et 157.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vanderborght, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar mijn verslag.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, uit verschillende persartikelen is voldoende gebleken dat volgens het jongste jaarverlag Sabena in 1983 goede resultaten heeft geboekt op financieel vlak en op het gebied van de prestaties. Dat is uiteraard een heuglijk nieuws. Het komt er nu op aan deze toestand te consolideren en indien mogelijk te verbeteren.

Nu zijn er echter nieuwe zaken aan de orde. Zij zijn van twee aard: ten eerste, de waarborg betreffende de aan te gane leningen en, ten tweede, het wegvallen van de tussenkomst van de Staat in de intresten.

Ik wil eerst een woord zeggen over de waarborgen. De maatschappij mag mits toelating daartoe wordt verleend, leningen aangaan en de Staat kan instaan voor de waarborg ervan. Deze twee woordjes « mag » en « kan » betekenen in feite steeds een voorwaardelijke wijze en hierdoor wordt Sabena aan de touwtjes gehangen van de op dat ogenblik aan de macht zijnde regering en afhankelijk gemaakt van een mogelijk wisselende politiek ter zake.

De minister bekijkt de overheidsbedrijven en de semi-overheidsbedrijven vanuit een louter economische bril. Zoals voor elk ander bedrijf is het voor Sabena nodig te weten waarop het in de toekomst kan rekenen. Elk bedrijf moet een planning op middellange en lange termijn kunnen maken. Deze planning is vanzelfsprekend nauw verbonden met de financiële mogelijkheden. Hierin kan de waarborg die de Staat verleent, veel helpen zonder dat het rechtstreeks iets kost aan de Schatkist.

Het is algemeen geweten dat een waarborg van de Staat de rentelasten met een aantal procenten drukt en alzo voor de ontlenaar een financiële verlichting betekent. Bovendien heeft Sabena aldus de zekerheid dat het zijn programma op korte en middellange termijn kan uitvoeren. En dit is fundamenteel.

Wij hebben vernomen dat een deel van de vloot van Sabena aan vernieuwing toe is en hiervoor is veel kapitaal nodig. Ik meen te weten dat er de jongste dagen een nieuw vlootplan werd voorgelegd aan de raad van bestuur van Sabena — indien die tenminste al zo heet.

Er zijn reeds meerdere vlootplannen geweest. Dit nieuw plan moet uiteraard passen in een globaal budgettair plan.

Als een voorafgaand akkoord de lening toestaat, dan kan de staatswaarborg worden verzekerd. Mijnheer de minister, welke oplossing stelt u voor? Zal dat gebeuren via Aviafin, de fameuze vereniging opgericht om een vorig deel van de vloot te kopen, via een verhoging van het kapitaal of moet dat gebeuren door Sabena zelf? Met de voorliggende tekst blijft Sabena tributair van de goodwill van de regering en is het onmogelijk aan planning te doen. Een verzekerde waarborg, weliswaar beperkt in de tijd en in omvang, zou een tegemoetkoming betekenen voor Sabena. Indien de middelen vastgesteld in de huidige teksten niet volstaan, kunnen bijkomende mogelijkheden worden ingebouwd. Met andere woorden, als de minister een geruststelling kan geven, dan kan de huidige tekst volstaan, want dan zal men inzake planning en met het oog op nieuwe aankopen weten dat de staatswaarborg met enige zekerheid kan worden verleend.

In deze herstelwet is er wat Sabena betreft een ander punt, namelijk het wegvallen van de bijdrage van de Staat in de rentelasten. Uit de besprekingen in de commissie en volgens het amendement dat in commissie werd aanvaard, meen ik te mogen afleiden dat men voor de verbintenissen van het verleden genomen tot vóór 1 januari 1985, nog steeds kan rekenen op de bijdrage van de Staat. Er is trouwens voor vroegere aankopen het probleem van de achtergestelde toelagen van de jaren 1984, 1985 en voor een stuk van 1986. Deze tekst dient zeer duidelijk geïnterpreteerd te worden. Graag vernam ik van de minister of de verbintenissen aangegaan voor 1985 ook nog na 1985 worden geconsolideerd. Het niet langer toekennen van de toelage betekent voor Sabena een financiële adering en wij kunnen slechts hopen dat Sabena deze kan verdragen.

Zelf hebt u in de commissie toegegeven, mijnheer de minister, dat Sabena opnieuw het hoofd heeft kunnen boven water steken met een kleine winst in 1983 en vermoedelijk opnieuw een winst in 1984, vooral dank zij de aanzienlijke inlevering van het personeel. Die inlevering was

vastgesteld voor twee jaar en vindt zijns gelijke niet in andere situaties die wij kennen. Die toestand moet worden geconsolideerd en men mag Sabena geen nieuwe middelen ontnemen bijvoorbeeld door de waarborg niet toe te staan. Zulke maatregel zou al te zwaar op Sabena doorwegen en zou kunnen leiden tot een nieuwe inlevering van het personeel.

Het lijkt ons dus gepast, mijnheer de minister, dat wij ten aanzien van deze twee specifieke punten uit de herstelwet van u de bevestiging krijgen van de waarborg voor de toegestane lening op bepaalde termijn en dat de rentelasten van vóór 1985 ook nog worden gehonoreerd na 1985. (*Applaus op de socialistische banken en op sommige andere banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Croo.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, het is evident dat de artikelen die ter goedkeuring aan de Senaat zijn voorgelegd een logische ontwikkeling zijn van de politiek die de regering ten aanzien van Sabena voert.

Ik zal in het kort herinneren aan de verschillende etappes.

De eerste etappe bestond in het schrappen in 1982 uit de opnieuw ingediende begroting 1982 van de toelage waarin artikel 33 van de statuten voorzag. De Senaat weet uiteraard dat de Sabena een maatschappij *sui generis* is waarbij — ik heb in het rapport de twaalf punten van onderscheid laten opnemen — de statuten van een naamloze vennootschap verplicht worden opgelegd door middel van een aangepaste wet.

De eerste etappe was de schrapping van enkele punten uit de statuten. Er was de schrapping van de jaarlijkse betoelaging van Sabena. Deze belangrijke stap bracht een aantal onafwendbare gevolgen mee. Er werd een partnership in de inspanningen gevraagd vanwege Sabena en het Rijk. Bij Sabena was er de aanzienlijke inspanning door het personeel, namelijk de inlevering van 2 pct. voor een ieder en van 15 pct. boven het minimumloon. Er was ook een herziening van de prepensionering die nogal duur uitviel voor de maatschappij.

De inspanning van het Rijk bestond in de optrekking van de kapitalisatie. Er was drie miljard inbreng van het Rijk en met zekere handigheden was er nog eens 4 miljard inbreng, dank zij de bestaande wetgeving, van de privé- en de semi-privé-sector. Dat was een grote ontlasting voor de lopende afbetalingen.

Er was ook de betaling van de inschepingsvergoeding, kost die voortvloeit uit de leasing van de vliegtuigen, die door Sabena zelf werd gedragen. Alle maatschappijen worden voortaan op gelijke voet behandeld. Er was ook nog de toepassing van een bepaalde techniek van hulpverlening die wij in deze moeilijke periode hebben kunnen realiseren.

De eerste etappe was de afschaffing van de betoelaging in toepassing van artikel 33.

De tweede etappe was de inspanning van het personeel, de reorganisatie van de diensten, de prepensionering en dies meer. Dit zijn allemaal maatregelen die dank zij een grote inspanning van de gemeenschap konden worden genomen. Er werd ook een filialisering ingevoerd waarvan de *catering* een interessant voorbeeld naar de competitiviteit toe, begint te worden.

De derde etappe is de vernieuwing van de vloot. Ik alludeer hier naar de oprichting van Aviafin. Dit is een privé-maatschappij waarin Sabena met een degelijk percentage en vetorecht deelneemt, maar waarbij de leasing, die in sommige kringen als een uitdagende privatiseringstechniek wordt beschouwd ofschoon nu toch ook maatschappijen zoals Leasinvest blijken te zijn ontstaan, de mogelijkheid heeft geschapen om de vloot uit te breiden met airbussen.

In de vierde etappe, die vandaag wordt voorgelegd, gaat het om het afschaffen in de toekomst van de lasten, 3 pct., die volgens de statuten, toegestaan door de wet maar nu veranderd, worden ingeschreven. Van 1 januari 1985 af zal deze bijkomende en laatste betoelaging van het Rijk aan Sabena verdwijnen. Er blijft weliswaar een eisenrecht van Sabena tegenover het Rijk bestaan voor de voorgaande leningen waarop deze percentages waren toegekend.

De vierde etappe bevat twee aspecten. Ik heb daarstraks al gezegd dat de toelage van 3 pct. in de toekomst zal worden afgeschaft. Het tweede aspect gaat over de waarborg van de Staat.

Ik beken oprecht dat ik hier heb geargeld. Ik dacht eraan enerzijds, Sabena volledig op eigen vleugels te laten vliegen, zoveel mogelijk toch, en nog meer te privatiseren, hoewel dat woord eigenaardig klinkt met

betrekking tot een naamloze vennootschap. Zo wilde ik om het even welke rijkswaarborg afschaffen.

Het andere extreem was volledige rijkswaarborg automatisch te verbinden aan elke vlootvernieuwing van Sabena.

Ik heb een soort van gulden middenweg voorgesteld die de commissie heeft aanvaard: het Rijk kan, mits een aantal procedures, waarborgen verlenen aan ontleningen van zekere aard door Sabena. Deze formule heeft een tweevoudig voordeel, maar geeft ook een grote verantwoordelijkheid. Er kan een dialoog ontstaan, over de vernieuwing van vloot bijvoorbeeld, tussen Sabena en het Rijk. Daarbij hoort dan de controle door het Parlement, met vragen, commissies, stemmingen, moties, enzovoort. Toch wordt het Rijk niet automatisch betrokken bij ruime en eventueel duur uitvallende waarborgen. Deze ambivalentie blijkt trouwens ook uit het rapport van senator Vanderborgh.

Ook in de commissie behandelde men deze twee punten. Sommigen zegden dat er moest worden geplafonneerd, dat het Rijk niet onbeperkt door het verlenen van waarborgen mag worden betrokken bij belangrijke indeplaatsstreding met dito terugbetaling. Anderen zegden dat het Rijk toch ook de mogelijkheid moet geven om de vloot te vernieuwen.

In de debatten in de commissie, het blijkt uit het verslag, was er ter zake een zekere tweespalt.

Wij hebben voor de gulden middenweg gekozen omdat, zoals wij allen weten, de vernieuwing van de vloot van onze nationale luchtvaartmaatschappij een aantal uitdagingen zal meebrengen. De vlootvernieuwing wordt gepland. Hier wordt reeds zeer lang over gesproken in Sabena zelf. Ze zal een belangrijk impact hebben op de toekomst van de maatschappij. Het gaat om tientallen miljarden die door de vernieuwing op planmatige wijze door of voor Sabena moeten worden uitgetrokken.

Ik herhaal wat ik reeds heb gezegd in de commissie en ik doe een beroep op al wie hier medewerking kan verlenen. Wij moeten in de Belgische wetgeving dringend een procedure inschrijven om hypotheek te kunnen leggen op vliegtuigen, willen wij dat Sabena deze vloot als eigendom kan verwerven.

Dit is één van de lacunes in onze wetgeving ter zake. Indien dit mogelijk zou zijn, kan de leningscapaciteit van Sabena aanzienlijk toenemen.

Tenslotte wil ik de aandacht van de Senaat nog op volgende beschouwing vestigen. In de luchtvaart is er een sterke concurrentie. Tientallen luchtvaartmaatschappijen hebben landingsrechten in Brussel. U weet ook dat wij een grote inspanning doen om de capaciteit van onze nationale luchthaven van Zaventem te verdubbelen en er een van de meest moderne luchthavens van Europa van te maken. Wij willen ook de aantrekkingskracht van de luchthaven vergroten. Een luchthaven is niet louter een geheel van landings- en startbanen maar ook een centrum van activiteiten en van dienstverlening. Binnenkort zullen daar belangrijke dingen uit de grond rijzen. Dit is ook goed voor Sabena die een gedeelte van al het verkeer in onze luchthaven voor haar rekening neemt.

Wij moeten echter afrekenen met een zeer scherpe concurrentie inzake de tarieven. Zelfs voor onze drukbezette vluchten naar Noord-Amerika moeten wij de kostprijs zeer laag houden omdat daar in volle kracht een tarievenoorlog woedt. Om erin te slagen nieuwe landingsrechten te verwerven in de Verenigde Staten moesten wij ook bereid zijn een *open sky*-politiek te voeren met de Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen die in België willen landen.

Binnen Europa, waar de tarieven kunstmatig hoog liggen, komt stilaan een beweging op gang om de luchtvaarttarieven vrij te laten. Er werden ter zake reeds bilaterale overeenkomsten gesloten tussen Groot-Brittannië en Nederland alsmede tussen Groot-Brittannië en Duitsland, wat de tarieven betreft. Er komen heel lage tarieven «van de grond» tussen Maastricht en Londen. Dit stelt het probleem van de inkomenspolitiek bij Sabena.

Dank zij IATA en andere overeenkomsten ter zake en de politiek van het bestuur van de luchtvaart binnen ons departement, geniet Sabena als het ware een verzekerd inkomen. Dit geldt echter niet *ad vitam aeternam*.

Ik wil de tijd van de Senaat niet nodeloos in beslag nemen, maar u stelt vast dat er naast de rijkswaarborg en de subsidiëring nog heel wat andere elementen zijn uit het verleden die wij door «alfabetisering» — dus door vóór het eerste lid van het oorspronkelijk artikel 10 een A te plaatsen — kunnen behouden. Zoals dit het geval was voor de *audit* — «*audit*» *soit qui mal y pense* — bij de spoorwegen zal ik ook te gasten

tijde de leden van de commissie inlichten over de implicaties van de vlootvernieuwing bij Sabena.

In deze vierde etappen van verdere privatisering van Sabena — van meer op eigen vleugels vliegen — en nu Sabena wellicht voor de tweede maal winst zal maken, meen ik dat wij het gepaste middel hebben gevonden om de middenweg te bewandelen tussen wat Sabena vraagt en wat de Staat, vertegenwoordigd in Kamer en Senaat, wenst te geven.

Ik hoop dan ook dat de Senaat deze artikelen zal goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan kort gaan. Ik dank de minister voor zijn antwoorden.

Zijn antwoord op mijn eerste vraag vind ik vrij positief. Op mijn tweede vraag heeft hij zeer uitvoerig geantwoord; ik had er de voorkeur aan gegeven dat het antwoord kort maar duidelijk ware geweest.

De minister heeft er terecht op gewezen dat er in de commissie twee theses aanwezig waren. Hij laat ze echter voor wat ze zijn en gaat er niet verder op in.

Mijnheer de minister, u weet dat de vernieuwing van een deel van de vloot levensnoodzakelijk is, dat de betrokken vliegtuigen misschien wel niet te lang vliegen, maar dat de vliegers vrijwel zijn opgebruikt. Er kan dus een veiligheidsprobleem ontstaan en de kosten van onderhoud kunnen hoog oplopen.

Trouwens, de vloot moet nu eenmaal worden hernieuwd. Het gaat dus niet om een politieke keuze tussen het ene of het andere, of toch niet op de manier waarop het wordt voorgesteld. Het gaat erom dat, wanneer de regering ermee instemt dat een deel van de vloot moet worden hernieuwd en wanneer toestemming wordt verleend — in het kader van het plan voor de financiële voorzieningen — voor een gedeeltelijke hernieuwing van de vloot en wanneer daaraan niet wordt gekoppeld de waarborg van de Staat, Sabena drie à vier procent intresten meer zal moeten betalen.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer Seeuws, verontschuldig mij dat ik u onderbreek.

Sabena gaat, wat de financiering betreft, op een zeer ouderwetse manier te werk. Wanneer zij ergens wil lenen of ergens wil aankopen, dan vraagt zij, om de operaties zo goedkoop mogelijk te maken, een waarborg. De grote vernieuwingen van de vloot zijn veel complexer dan dat. Zij vergen een zeer delicaat financieringsmechanisme, waaraan leveranciers te pas komen, leasingmaatschappijen en het eigendomsrecht van de vliegtuigen een gebruiksrecht wordt. De zaak is dus zeer complex. Wij mogen niet zomaar waarborgen geven. Wij moeten eerst evalueren waar en hoe.

De heer Seeuws. — Ik wilde geen technische discussie uitlokken. Ik wilde er alleen op wijzen dat, wanneer Sabena nu met enkele tientallen miljoenen terug het hoofd boven water kan steken, mede dank zij herhaalde inspanningen van het personeel, het niet zo mag zijn dat met de middelen die men met waarborg kan verlenen, waardoor inkomsten ontstaan door minder-uitgaven, men terug lasten zou moeten imputeren op het personeel. Zo ontstaat er gevaar dat de maatschappij weer deficitair zou worden.

Wanneer er nieuwe lasten worden gelegd op Sabena, mogen deze zeker niet het personeel bezwaren.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion du rapport de la commission de l'Infrastructure, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles faisant l'objet de ce rapport.

Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging van het verslag van de commissie voor de Infrastructuur, verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen die het onderwerp uitmaken van dit verslag.

Artikel 168 luidt:

Afdeling 4. — Verkeerswezen. - Sabena

Art. 168. De Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena) wordt ertoe gemachtigd in haar statuten de wijzigingen aan te brengen opgegeven in bijlage bij deze wet.

Section 4. — Communications. - Sabena

Art. 168. La Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena) est autorisée à apporter à ses statuts les modifications mentionnées au texte annexé à la présente loi.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 169. Bij een in Ministerraad overlegd besluit kan de Senaat de betaling van de intresten en de terugbetaling van de leningen en van de andere door de Sabena uitgegeven financieringsverrichtingen waarborgen.

Art. 169. Par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, l'Etat peut garantir le paiement des intérêts et le remboursement des emprunts et autres opérations de financement de la Sabena.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 170. De bijdrage van de Staat in de lasten van de intresten der leningen en andere financieringsverrichtingen van de Sabena aangegaan vanaf 1 januari 1985 is opgeheven.

Art. 170. L'intervention de l'Etat dans les charges d'intérêt des emprunts et des autres opérations de financement de la Sabena conclus à partir du 1er janvier 1985 est supprimée.

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

Wij zetten deze bespreking vanmiddag te 14 uur voort.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 12 h. 50 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten te 12 u. 50 m.*)